8360 Keszthely
Zeppelin tér 3.
Tel.: 83/312-446

Fejér György Városi Könyvtár

Stratégiai terv
2021–2025

FEJÉR GYÖRGY VÁROSI KÖNYVTÁR KESZTHELY

Kocsondiné Eisenkorb Györgyi
igazgatóhelyettes

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés

2. A keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár helyzete

2.1. A könyvtár legfontosabb adatai

2.2. Elemzések

2.2.1. PGTTJ elemzés

2.2.2. PEST elemzés

2.2.3. SWOT elemzés

2.2.4. Benchmarking

3. Küldetésnyilatkozat

4. A könyvtár jövőképe

4.1. Kulcsfontosságú területek

4.1.1. A gyermekkönyvtár ügye

4.1.2. Az olvasótábor szélesítése, olvasóvá nevelés, a könyvtárhasználat népszerűsítése

4.1.3. Szolgáltatások, elektronikus szolgáltatások, integrált rendszer fejlesztése, online tájékoztatás

4.1.4. Digitalizálás

4.1.5. Kapcsolat a helyi kulturális és oktatási intézményekkel

4.1.6. Kollégák felkészültsége, nyelvismerete

4.1.7. Turizmus

4.1.8. Technikai fejlesztés

4.1.9. Környezettudatos működés, környezettudatos nevelés, zöld könyvtár

4.1.10. Épületkarbantartás, világítás

4.2. Egyéb célok

4.2.1. Állománykarbantartás

4.2.2. Állománygyarapítás az egyéni igények szem előtt tartásával, illetve az élethosszig tartó tanulás elősegítésére koncentrálva

4.2.3. Állományfeltárás

4.2.4. Könyvkiadás

4.2.5. Települési ellátás (KSZR)

4.2.6. A digitális kompetencia fejlesztése és az információs műveltség segítése

4.2.7. A könyvtár mint közösségi tér

4.2.8. Minőségbiztosítás

5. Összegzés

1. Bevezetés

„A múltba nézni azért fontos, hogy láthassuk eddigi lépéseinket, jelenlegi szintünket, hogy ne tegyünk irreális fogadalmakat. A jövő felé tekintve pedig nélkülözhetetlen, hogy valóban vágyjunk a változásra. Amit nem szeretnénk igazán, ahhoz nem lesz elég erőnk."

(Szabados Éva)

A könyvtár az információs és tudástársadalom alapintézménye, olyan közgyűjtemény, amely biztosítja minden társadalmi réteg és korosztály számára az információk szabad hozzáférését, az életen át tartó tanulás és a szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségeit. Alapfeladatai közé tartozik, hogy összegyűjti, megőrzi, feltárja és bárki számára elérhetővé teszi az információkat, különféle dokumentumokat – szükség esetén más könyvtárakkal, közgyűjteményekkel és intézményekkel együttműködve.

Napjaink robbanásszerű technológiai változásai, az új gazdasági és társadalmi tendenciák, szükségletek, a világjárvány okozta váratlan helyzetek új kihívások elé állították a könyvtárakat. Fokozatosan előtérbe kerülnek az elektronikus dokumentumok, megváltoznak az információkereső technikák és szokások is. A kultúra iránt fogékony emberek, így a könyvtárak használói is, szélesebb spektrumú szolgáltatási kínálatot várnak el a terület képviselőitől. Olyan közösségi térként gondolnak ezen intézményekre, ahol a tanulás, informálódás mellett kikapcsolódhatnak, szórakozhatnak, találkozhatnak egymással, meghallgatják és segítik őket mindennapos ügyeik intézésében.

A keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár csaknem 70 éve biztosítja a város és vonzáskörzete lakói számára a kulturális javakhoz és az információkhoz való hozzáférést, tudást és műveltséget közvetít, elérhetővé teszi a könyvtári rendszer szolgáltatásait. 2015-ig felkészült arra, hogy szembenézzen az új kihívásokkal. Ezt az irányvonalat tovább folytatta 2015–2020 között is, az erre az időszakra készített stratégiai tervét követve. Az intézmény kiemelten fontos szerepet tölt be a város és a térség kulturális életében, ezt a szerepet az elkövetkező öt évben is meg kívánja tartani, és tovább szeretné erősíteni.

Az elkövetkező öt év kulcsfontosságú tevékenységeinek kijelölésekor ezentúl is figyelembe kell venni a könyvtár külső és belső környezetét, működését, felhasználóit, valamint azokat a hatásokat, amelyek a könyvtárat érintik, illetve érinthetik. A 2021-től 2025-ig tartó időszak tervezése során számba kell venni a könyvtár rendelkezésére álló forrásokat, jelenlegi humán erőforrás kapacitását, dokumentumállományát, valamint infrastruktúráját, mely a legfontosabb alapja a célok kitűzésének és elérésének. Figyelembe kell venni az európai és magyarországi könyvtári trendeket, a minőségirányítási és stratégiai célokat, a gazdasági és kulturális válságot, a társadalom elöregedését, a bekövetkezhető természeti változásokat (pl. klímaváltozás), lehetséges katasztrófákat. A tervezés során nagy hangsúlyt kell fektetni a felhasználók változó igényeire és a külső kapcsolatok erősítésére.

A legfontosabb intézményi feladat: biztosítani kell az információ elérésének teljes szabadságát mindenki számára.

2. A keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár helyzete

„*Minden könyvtárnak két lényeges alkotórésze van,*
egy anyagi: a könyvek... s egy szellemi: a könyvtárnok.”
(Toldy Ferenc)

A könyvtár Keszthely kulturális életének egyik központja. 1953 óta működik. Mivel Keszthely iskolaváros, számos alap- és középfokú intézménnyel, valamint egyetemmel rendelkezik, ezért a könyvtár munkájában kiemelt fontosságú a változatos igények kielégítése. Olvasóközönsége rendkívül differenciált: a kisgyermekektől a nyugdíjas korig minden korosztályt és társadalmi réteget kiszolgál.

Az intézmény fenntartója, Keszthely Város Önkormányzata, saját bevételei és különböző pályázati lehetőségek kihasználásával igyekszik biztosítani a könyvtár megfelelő működését.

A könyvtár jelenlegi dolgozóinak hivatásuk iránt érzett elkötelezettsége példaértékű. A dolgozók engedélyezett száma jelenleg 13 fő. Közülük 2 fő 6 órában látja el feladatait, a többiek teljes munkaidőben. A munkát 2021-ben 1 közfoglalkoztatott is segíti. 2019-ben és 2020-ban 3 fő vonult nyugdíjba, akik helyett új munkatársak kerültek felvételre, azonban egyikük és még rajta kívül 2 dolgozó – a vezetés – is távozott az intézményből 2020-ban. 2021. január 1-én még 2 státusz betöltetlen, a tervek szerint 2021-ben betöltésre kerül. Az intézmény vezetését előreláthatólag 2021. szeptember 30-ig igazgatóhelyettes látja el.

Nagy segítséget jelent az egyéb feladatok ellátásában a közfoglalkoztatási rendszerben dolgozó, illetve az esetenkénti önkéntesek és az iskolai közösségi szolgálat keretében érkező diákok könyvtári alkalmazása, de utóbbiak hozzáállása és munkájának színvonala gyengülő tendenciát mutat, és nehéz is olyan feladatot találni neki, amit képzettség hiányában el tudnak végezni. A folyamatos szakmai munka végzéséhez szükség van a kollégák megfelelő szintű felkészültségére: szakirányú diplomára, valamint továbbképzések végzésére.

A könyvtár felnőtt részlege 1998-ban költözött egy városközponti elhelyezkedésű, egy már meglevő, korábban más funkciót ellátó felújított és új épületrésszel kibővített épületbe, mely megfelelő tereivel a könyvtári feladatellátás céljainak megvalósítására alkalmas. Az intézmény – fenntartójának köszönhetően – modern, barátságos környezetben várja látogatóit. Gondot okoz viszont az új épületrész időnként beázása és a régi épületrész egyik belső falának vizesedése, melynek megszüntetése még várat magára, de már történtek lépések. Az intézmény a gyalogos és az autós közlekedésben is jól megközelíthető. A parkolás a kis méretű saját, valamint a mozgáskorlátozottaknak fenntartott hellyel és a könyvtár területe előtt található nagy városi parkolónak köszönhetően megoldott. Az intézmény 2020-ra – egy pályázati lehetőség kihasználásával – az olvasóudvar felől új 40 m^2-es oktatóteremmel, közösségi térrel bővült, amely alkalmas tanulásra, kis csoportos foglalkozások, különórák, rendezvények, könyvtári órák lebonyolítására. A látássérülteket vezetősáv irányítja az új épületszárnyba, ezen a szakaszon a szőnyegek eltávolításra kerültek, ezenkívül a mozgássérült-mosdó a legújabb előírások szerint át lett alakítva.

A gyermekkönyvtár az anyaintézménytől kb. 5 percnyi távolságra működik, a könyvtári funkcióknak nem megfelelő környezetben, egy műemlékileg védett, legalább 100 éves épület emeletén. A földszinten kereskedelmi-turisztikai egységek találhatók, s az akadálymentesítés

nem megoldott. A probléma megszüntetése az anyakönyvtár épületegyütteséhez való közvetlen csatlakozás lenne. A hiányosságokat azonban ellensúlyozzák a vonzó belső terek s a gyerekek számára kínált rendkívül színes szolgáltatások.

A rendezvények fontos részét képezik a könyvtár kulturális küldetésének. A havonta tartott sokszínű programok lehetővé teszik az intézmény és használói közötti speciális, személyes találkozást. A programok rendkívül változatosak, de mindig hűek a könyvtár alapvető koncepcióihoz: író-olvasótalálkozók, könyvbemutatók, előadások, beszélgetések, koncertek, kiállítások, vetélkedők, szavalóversenyek.

A könyvtár technikai felszereltsége országos viszonylatban is megállja a helyét: megfelelő infrastruktúrával, széles sávú, mikrohullámú internettel rendelkezik. Az állomány szakszerűen gyarapított, kiválóan gondozott, a TextLib Integrált Könyvtári Rendszerben rögzített.

2013 óta a települési ellátás új formában, a KSZR (Könyvtári Szolgáltató Rendszer) keretein belül, a Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár anyagi és szakmai irányítása mellett, állami normatíva segítségével történik. Ez az önként vállalt tevékenység fontos könyvtárszakmai feladat, mely által az intézmény a térségben vezető szerepet tölt be. 2013-ban 31 településsel indult, azóta már 41 térségi településen látjuk el ezt a feladatot.

2014-től Vonyarcvashegy nyilvános könyvtárának állománya feldolgozásra került a városi könyvtár TextLib adatbázisában, ezután elindult az elektronikus kölcsönzés is, munkatársaink azóta is segítenek szakmai koordinálással.

A Fejér György Városi Könyvtár kollektívája tagja a Magyar Könyvtárosok Egyesületének. A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Keszthelyen megtartott, 50., jubileumi vándorgyűlésének (2018) lebonyolításában segítséget nyújtott az MKE Zala megyei szervezete.

2018-2019-ben nemzetközi szakmai együttműködés indult el a lengyelországi Ószandec település könyvtárával.

Könyvtárunk részt vett az Én Könyvtáram Projektben: szakmai előadást szerveztünk, mintaprogramfejlesztéssel és továbbképzésen részvétellel bővültek ismereteink, erősítettük szakmai hírnevünket, növeltük partnerkapcsolatainkat.

A Fejér György Városi Könyvtár az elmúlt évtizedekben egy felfelé törekvő, dinamikus intézménnyé vált. Munkájának elismeréseként 2003-ban *„Keszthely városért”* kitüntetést kapott. Részese volt 2005-ben a Kultúra Magyar Városa címet nyert városi pályázatnak. 2006-ban elnyerte *„Az év könyvtára” címet*, 2017 januárjában a *„Minősített Könyvtár”* címet vehette át.

A városban Kulturális Kerekasztal alakult a kulturális intézmények tevékenységének összehangolása céljából, hogy minél többen tudjanak részt venni az intézmények által szervezett rendezvényeken, s egységesen lépjenek fel a helyi és a régiós kulturális kínálatban. A Kerekasztal munkájában a Fejér György Városi Könyvtár is részt vesz.

2.1. A könyvtár legfontosabb adatai

A könyvtár használói:

A keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár olvasóközönsége igen sokrétű, mind korosztály, mind társadalmi rétegek nézőpontjából. A könyvtár munkájában kiemelt fontosságú

a változatos igények kielégítése. A 2020-as statisztikai kimutatás szerint a következő csoportok képviselik magukat: Aktív dolgozók (19,80 %); diákok (12,92 %); gyermekek (24,39 %); pedagógusok (5,38 %); nyugdíjasok (14,75 %); munkanélküliek (2,10 %); GYES-en levők (2,10 %); közgyűjteményi dolgozók: (0,66 %), rokkantnyugdíjasok: (0,79 %); családi beiratkozók: (6,89 %); látogatók: (2,62 %), strandkönyvtári beiratkozók (7,61 %).

Az elmúlt évekhez képest egyes csoportok létszáma hasonlóan alakult, a diákok és az aktív dolgozóké viszont csökkent – ez a pandémia okozta iskola-, munkahely- és könyvtárbezárásnak is köszönhető, de nem mehetünk el a lakosságszám folyamatos csökkenése mellett sem.

Szolgáltatások:

A szolgáltatások megegyeznek a városi közkönyvtárak általános szolgáltatásaival. Ezek a következők:

– Információszolgáltatás

– Általános és szakirodalmi tájékoztatás

– Helyben használat, folyóirat-olvasás

– Kölcsönzés (könyv, hangoskönyv, videokazetta, DVD, audio CD, bakelit lemez)

– Hosszabbítás

– Előjegyzés

– Foglalás

– Irodalomkutatás, bibliográfiakészítés

– Könyvtárközi kölcsönzés

– Számítógép-használat

– Wi-Fi használata

– NAVA hozzáférés

– EU-sarok

– Fénymásolás (könyvtári dokumentumokból)

– Nyomtatás

– Szkennelés

– Könyvtári órák

– Távhasználat

A használók a tapasztalatok alapján elégedettek ezekkel a szolgáltatásokkal, de szükségszerű időnként újra megkérdezni a véleményüket a minőségükről, illetve lehetséges új szolgáltatások bevezetéséről (ilyen volt pl. 5 évvel ezelőtt a foglalás szolgáltatás bevezetése). A kitöltött kérdőívek alapján még mindig a dokumentumok helyben használata és kölcsönzése a két legnépszerűbb szolgáltatás.

Gyűjtemények:

A keszthelyi Városi Könyvtár általános gyűjtőkörű közkönyvtár. Gyűjtőköre ennek megfelelő. A gyűjteményben könyveken kívül napilapok, folyóiratok, CD-k, DVD-k, hangoskönyvek, bakelit lemezek, hangkazetták, videokazetták és CD-ROM-ok, periodikumok találhatók, utóbbi 5 dokumentumfajta már nem bővül.

A dokumentumbeszerzési keret évről évre változik. Állományunk bővítésekor igyekszünk figyelembe venni az olvasói igényeket.

2012-ben teljes körű állományellenőrzés történt, mely során közel 12 ezer elhasználódott vagy elavult kötet selejtezése történt meg. 2020-ban részleges állományellenőrzést végeztünk, a gyermekkönyvtárban. A leltározás a TextLib Integrált Könyvtári Rendszerben zajlik.

Állománygyarapítás 2020-ban 2254 db dokumentum 4760 ezer Ft értékben.

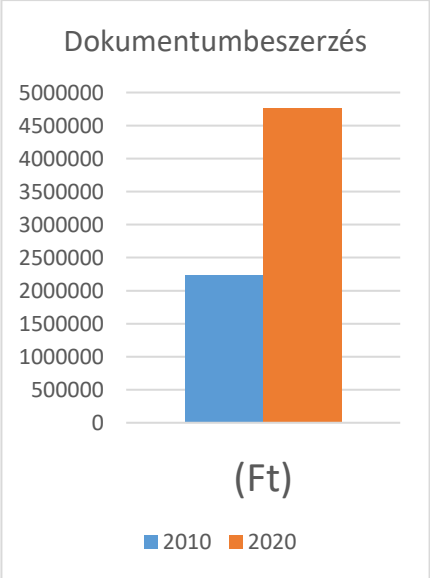

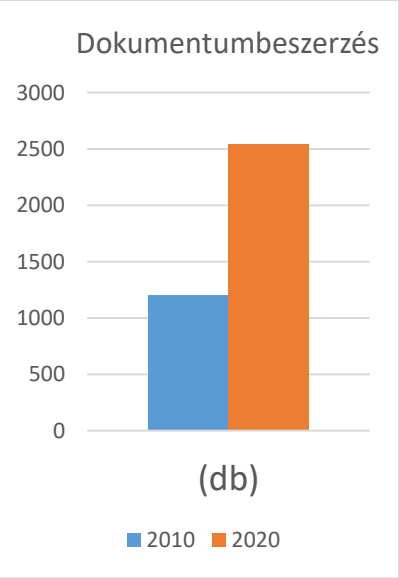

A fenti ábra szemlélteti a gyarapítás értékének és mennyiségének növekedését hosszú távon a 2020-as pandémiás gazdasági helyzet ellenére is.

Megemlítendő még a helyismereti gyűjtemény folyamatos fejlesztése, feltárása, valamint az intézmény digitalizációs tevékenysége. A könyvtár együttműködési megállapodás keretében 2014-től részt vesz a Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet Országos Kulturális Digitalizációs Közfoglalkoztatási Programjában. A program keretében a Keszthelyi Hírlap 1890. november 30. és 1938. december 11. közötti lapszámai kerülnek feldolgozásra és feltöltésre a MaNDA adatbázisába, ezt követően pedig az Európai Unió digitális könyvtárába, az Europeanaba.

2.2. Elemzések

A Fejér György Városi Könyvtár székhelye, Keszthely 76 km^2-en terül el, a Balaton nyugati végén, Zala megye keleti részén. A megye harmadik legjelentősebb városa. Lakossága már az 1870-es évek óta évről évre emelkedett, csak 2. világháború körüli években, 1941–1949 közt csökkent, s 2001 óta folyamatosan csökken, 2021. január 1-én 18.979 fő.

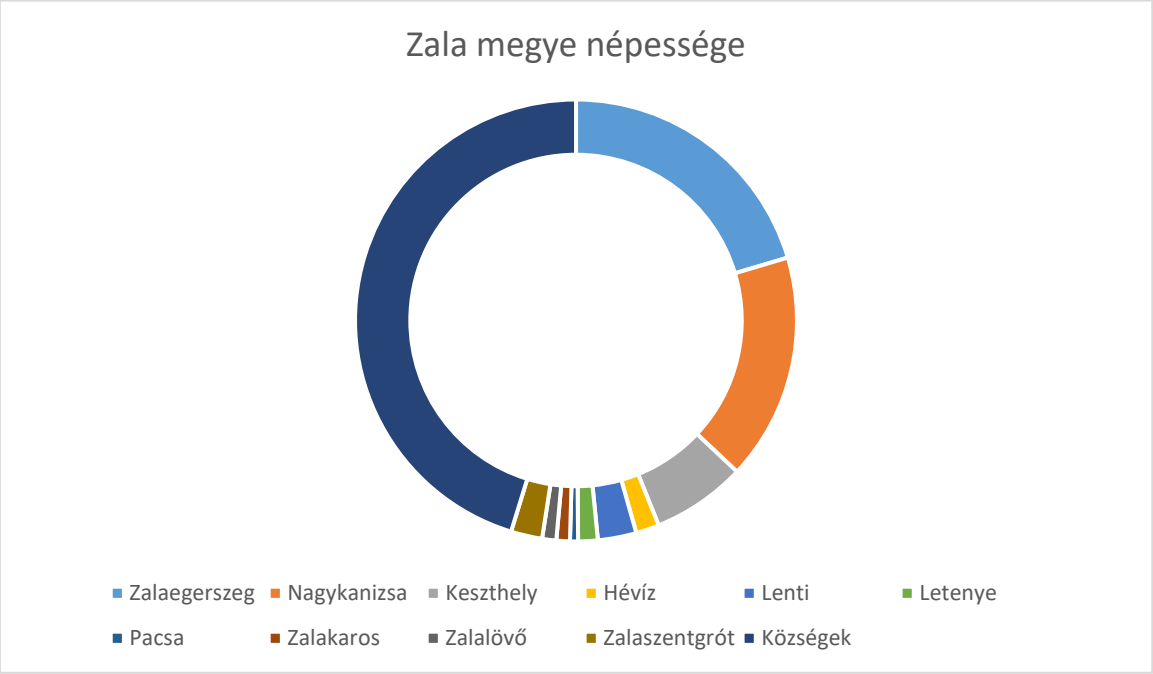

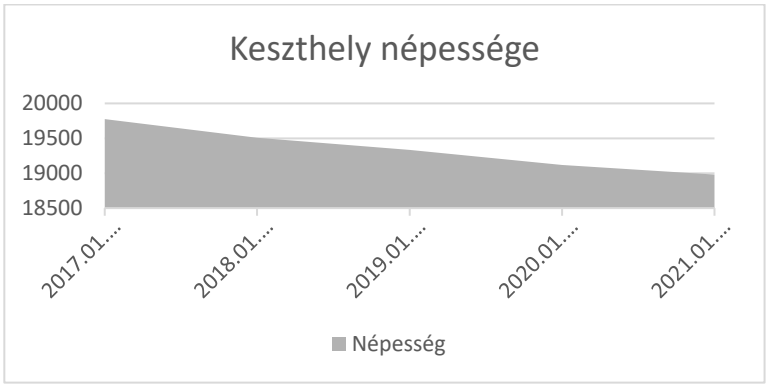

Az Önkormányzat levédette még 2000-ben a „Keszthely, a Balaton fővárosa” jelmondatot. Számtalan látnivaló és kulturális rendezvény várja a lakosokat és az ide látogatókat, városunk 2005-ben az elsők között nyerte el a Kultúra Magyar Városa címet. Keszthely iskolaváros, számos alap- és középfokú iskolával (köztük gimnáziummal és szakgimnáziumokkal), ezenkívül egyetemmel is rendelkezik. Több óvoda, egészségügyi és szociális intézmény, múzeum és kiállítóhely, könyvtár, valamint művelődési intézmény található a településen. Járásszékhely város, tehát vonzáskörzete a környező községek, de a szomszédos kisváros, Hévíz lakossága is. Keszthelynek nemcsak a kulturális, hanem társadalmi, gazdasági, kereskedelmi és turisztikai hatása is érvényesül a térségre.

A PGTTJ és PEST elemzésekkel feltérképezzük környezetünket, igy megismerjük azt a szélesebb közeget, amelyben a könyvtár, mint intézmény dolgozik. Rávilágít azokra a trendekre, amelyek iránymutatóak és meghatározóak a könyvtár számára is.

2.2.1. PGTTJ elemzés

Politika:

Hazánk poltikája kiemelten kezeli a társadalmi felelősségvállalást, a családok erősítését, a közösségek fejlesztéstét, az életminőség javítását, a foglalkoztatás, a versenyképesség növelését, nagy hangsúlyt fektet a nemzeti értékekre és érdekekre helyezi.

Mint ahogy az állam működésére, s benne többek között a kulturális intézményekre, úgy a könyvtárakra is hatást gyakorol a mindenkori aktuális országos, régiós, megyei, térségi és városi politika. A közművelődési könyvtárak fenntartói az önkormányzatok, melyek az államigazgatással szorosan együtt dolgoznak, nagyobb szerephez jut a központi, államigazgatási ellenőrzés.

Hazánkban a közelmúltban átszervezésre kerültek a közgyűjtemények, ennek megfelelően a megyei könyvtárak fenntartói a megyeszékhelyek lettek. A megyei és térségi feladatok megváltozása, az intézményi összevonások új feladatokat adtak a könyvtáraknak. A 2020. évi rendelet szerint pedig a megyei könyvtárak újra szakmai vezetői a városi könyvtáraknak. Negatívum, hogy jelenleg nincsen országos könyvtári stratégia, csak szakmai állásfoglalások.

Mivel Magyarország tagja az Európai Uniónak, a könyvtárak működését meghatározzák az EU előírásai is, de nemzeti szinten folyik a szabályozás. Az EU fontosnak tartja az információs technológia mind szélesebb körű és magasabb szinten történő alkalmazását, az európai információs társadalom felépítését. Vidéken jelentős infrastruktúrafejlesztések történtek, ehhez időnként EU-s pályázati források is segítséget jelentettek. Azonban sajnálatos tény, hogy a kultúra háttérbe szorul a gazdasági prioritások mellett úgy EU-s, mint hazai szinten, s ha valamilyen nem várt gazdasági helyzet áll elő, a kultúra az elsősorban, ahol megszorításokat vezetnek be. Az Uniói meghatározó irányelveitől eltérő nézőpontok a kulturális élet különböző területein egyaránt csökkenthetik az elérhető EU-s pályázati lehetőségeket. Az EU-s választások utáni költségvetés-felosztás is befolyásolja hazánk fejlesztési lehetőségeit. Kiemelt szerep jut a kohéziónak, a kreativitásnak, a helyi szintű kommunikációs tevékenységek támogatásának, a természeti erőforrások esetén a környezetvédelem, klímaviszonyok és vidékfejlesztés, nagyobb hangsúllyal pedig a fenntartható városfejlesztés élvez prioritást.

Városi szinten a 2019-es választások óta új vezetés áll a település élén. A város *Településfejlesztési koncepció*ja túlmutat ezen a csaknem másfél éven, a 2015-től 2030-ig tartó időszakra készült. A koncepcióban Keszthely nyugat-balatoni kulturális és turisztikai központ szerepét kívánják erősíteni a Slow City és Smart City (Élhető, illetve Okos Város) megvalósításával. Célul tűzték ki a város regionális szellemi központtá alakítását, melyben a könyvtárnak is szerepet szántak: *„A város váljon valódi regionális szellemi központtá, az oktatás, a kultúra, egészségügy és a sport minőségére és társadalomformáló hatásaira építve. Keszthely őrizze meg és erősítse kultúrvárosi mivoltát: a kulturális életet meghatározó intézmények (kiemelten a Kastély, Fejér György Városi Könyvtár, Goldmark Károly Művelődési Központ, a Balatoni Múzeum, a városban jelen lévő egyházak) egymást erősítve, tevékenységüket összehangolva, egymással együttműködve országos – és hosszabb távon – nemzetközi szinten is kiemelkedő színvonalú, tartalmú programokat, programsorozatokat valósítsanak meg."* Megfogalmazódott a digitális készségek erősítése, a Zöld Város program is. E tervekhez a könyvtár tud kapcsolódni.

<u>*Gazdaság:*</u>

Keszthely és térsége gazdaságát a szezonalitás jellemzi. A megélhetést és a fejlődést mezőgazdaságból, turizmusból nyeri, főleg az idegenforgalomból, gyógy- és egészségturizmusból, s az ezekre épülő szolgáltatási ágazatokból. Természeti erőforrások találhatók a környéken: erdő, barlang, gyógyvíz, a Balaton stb.; valamint számtalan múzeum és kiállítóhely, épített örökség várja a látogatókat. Mindezért turisztikai vonzerővel bír külföldi és hazai turisták részére egyaránt. A nyári időszakban ennek a könyvtár számára kedvező hatása lehet, a több éve sikeresen működő strandkönyvtári szolgáltatás eredményeként megnőhet az olvasók, látogatók száma, a könyvtár ismertsége, szélesebb körre terjedhet ki. Azonban az idegenforgalom az utóbbi évtizedben visszaesőben van a turisták és a turisztikai vállalkozások számában egyaránt. Hiányoznak a magasabb kategóriájú szálláshelyek a városban, erre megindultak törekvések, de félő, hogy a 2020-as világjárvány miatt ennek egyelőre nem lesz haszna. Az ipar néhány nagyvállalkozás mellett kimerül a számtalan kis- és középvállalkozásban, szolgáltatóiparban. Közlekedését tekintve a vasúti hálózat elégtelen – vasúttal a megye városai nem elérhetők, Nagykanizsát kivéve, de azt is Balatonszentgyörgyön közvetve tehetjük meg. Talán éppen ezért az autóbusz-közlekedés majdnem kiváló a helyi és a helyközi vonalak tekintetében is, Keszthely és Hévíz is csomópontot képez, azonban 2020-ban a Keszthely–Budapest vonalon nagymértékben csökkent a buszjáratok száma.

Szezonálisan a vízi közlekedés is működik, a légi pedig a közeli sármelléki reptér révén megoldott. A város egészségügyi és szociális intézményekkel, tűzoltósággal is rendelkezik. A hulladékfajták közül a kommunális hulladék szállítása, a közvilágítás, a parkolók létszáma még fejlesztendő, akárcsak a mostanában lezúduló nagyobb mennyiségű csapadékvíz elvezetése.

Mint máshol is, Keszthelyen és térségében is nagy károkat okozott a 2008-ban Amerikából kiinduló, néhány év alatt hazánkba is begyűrűző gazdasági – következésképpen pénzügyi válság, amelyből azonban már sikerült kilábalni, viszont beköszöntött a pandémia, ami miatt újra gazdasági visszaesés történt, főleg a turizmus, vendéglátás, a szolgáltatások és a kultúra területén.

Mivel a települési könyvtárak nonprofit intézmények, megfelelő működésüket a gazdasági háttér biztosítja, az éppen aktuális gazdasági helyzet befolyásolja a költségvetést, így a beruházásokat és fejlesztéseket. Ugyanakkor működésükkel ők is hatással vannak a gazdasági

fejlődésre, mivel a szakmai fejlődés, az élethosszig történő tanulás tudásbázisai. A gazdaság prosperitásának hiánya miatt fellépő munkanélküliség és egyenes következménye, az elszegényedés, súlyosabb esetben a társadalmi kirekesztettség csökkenti a kulturális szolgáltatások fizetőképes keresletét. Ez a veszély most újra fennáll a világméretű koronavírusjárvány következtében, melyet a klímaváltozási folyamat miatt bármikor követhet akár egy természeti katasztrófa, globális felmelegedés, tömeges bevándorlás, mellyel a gazdaság stagnálása, illetve hanyatlása miatt még nehezebben lehet megbirkózni. Fontos gazdasági tényező, hogy 2020-ban mélyponton volt a forint árfolyama. Az elszegényedés hatást gyakorol a könyvkiadásra és -kereskedelemre is, pl. a 2008-as világválság után visszaesett a megjelentetett könyvek száma és a forgalma, ezáltal főleg a kiadatlan vagy később kiadásra kerülő szakirodalom által nyújtott ismeretek nem, ill. később jutottak el a könyvtárakba, a diákokhoz és a szakdolgozatot írókhoz.

A gazdasági nehézségek tehát a könyvtárakra is hatással bírnak, dolgozói létszám és költségvetés, információszolgáltatás tekintetében: a könyvtárakat fenntartó önkormányzatok gazdasági helyzete a könyvtárak pénzügyi forrásokhoz való hozzájutását alapvetően meghatározza. Azonkívül az új trendek követése, a megváltozott igényekhez, szokásokhoz alkalmazkodás anyagi vonzattal is járnak, melyet nehéz megvalósítani egy évre előre meghatározott költségvetéssel, nagyobb beruházás, pályázatokhoz önrész vállalása nehézségekbe ütközik.

A Fejér György Városi Könyvtár fenntartója Keszthely Város Önkormányzata, aki a gazdasági világválság lecsengése után meginduló gazdasági fejlődés éveiben nem csak a kötelezően előírt működés miatt tartotta fontos kulturális intézménynek a könyvtárat. Lehetőségeihez képest e fölött is igyekszik támogatni, saját bevételei és különböző pályázati lehetőségek kihasználásával, önrész biztosításával, és el is ismeri az intézményben folyó munkát. Azonban a technológiai fejlődés következtében az egyre növekvő elvárásoknak megfelelés nagyobb mértékű támogatást igényelne. A költségvetésben biztosított keret csupán az alapvető működési költségeket fedezi, szakmai ösztönzésre, előrelépésre, szolgáltatásfejlesztésre, az informatikai technológia gyors fejlődésével, illetve avulásával, a változó használói igényekkel, az infokommunikációs társadalmi elvárásokkal való lépéstartásra csak a pályázati források nyújtanak fedezetet. A könyvtár bevételi forrása a könyvtári állománygyarapítást ösztönző érdekeltségnövelő állami támogatás, mely érdekeltté teszi a fenntartó önkormányzatokat, hogy minél nagyobb anyagi forrást nyújtson könyvtári dokumentumok beszerzésére. A helyi önkormányzat igénybe veszi, el is nyeri ezt a támogatási lehetőséget, s ebből a könyvtárnak így további állománygyarapításra, technikai fejlesztésre van módja. Pályázati lehetőséget nyújt a képviselőtestület bizottságainak pályázata, kisebb összegekre.

További bevételi forrást kínálnak a már említett pályázati lehetőségek, a Nemzeti Kulturális Alap, az Emberi Erőforrások Minisztériuma és az Európai Unió által kiírt pályázatok. Az utóbbi években azonban a hazai pályázatok esetében egyre kisebb a megpályázható összeg, és egyre többfelé oszlik el, az EU-s pályázatok esetében az önrész biztosítása is nehézséget okozhat, s a jövőben az önrész megnövekedhet. A Közgyűjteményi Digitális Stratégia megvalósulása érdekében digitalizálási pályázatokat is kiírásra kerültek. Az Új Magyarország Fejlesztési Terv pályázati rendszerben TÁMOP és TIOP pályázatokat írnak ki, ezeken könyvtárunk sikeresen szerepel, EFOP pályázatnak köszönhetően bővült a könyvtár új oktató- és közösségi térrel.

Bár van néhány nagyvállalkozó a városban és tehetősebb civil egyesület, hiányzik a mecenatúra, de egy-egy kiemelt cél esetében megkereséskor előfordul alkalmi támogatás. A Zöld Zala vetélkedőre évről évre sikerül szponzort találni győztesek ajándékára.

A 2008-as gazdasági világválság óta nem változott a közalkalmazotti bértábla, csak 2020-ban történt a minimálbér-emelés miatt csekély béremelés, ami nem tudja megakadályozni a könyvtárosok reálbérének csökkenését. Eltűnt a válság következtében a kiegészítő jövedelemnek számító, csekély mértékű cafetéria is. 2020-ban a közalkalmazotti jogviszony átalakult, a Munka Törvénykönyve hatálya alá kerültek a dolgozók, emiatt a meglévő kevés kedvezmény is megszűnt (törzsgárda, nyugdíj előtti sétálóidő, utazási kedvezmény), a dolgozók viszont megkapták a 6 %-os visszamenőleges béremelést. 2021-ben is csekély értékű a minimálbéremelés. Mindezek nem teszik vonzóvá a pályaválasztó fiatalok számára a könyvtáros szakma tanulását.

Társadalom:

Keszthely a Nyugat-dunántúli Régió hetedik legnépesebb városa, a sűrűn lakott járásszékhelyek közé tartozik, a város közeli községek és a szomszédos Hévíz város is nagy népsűrűséggel rendelkezik. Sok az aprófalu, a legkisebb járásbeli település, Zalaköveskút lakossága mindössze 34 fő. Az országos tendencia, a népességcsökkenés és az elöregedés Keszthelyre és térségére nagymértékben jellemző. Megfigyelhető a városból az elvándorlás, a környező településekbe viszont a bevándorlás. A statisztikai adatok alapján történő becslések szerint húsz év múlva megduplázódik a város nyugdíjkorhatár feletti népessége. Ezt nem ellensúlyozza az sem, hogy Keszthely iskolaváros, hisz több középiskolás nem keszthelyi járási lakos, az egyetemisták jelentős része is messzebbről érkezik a városba. Nőtt a generációk közötti különbség. Az utóbbi években nagyon sok aktív korú külföldön vállalt munkát, akik ritkán tartózkodnak itthon, s ezért ritkábban veszik igénybe a könyvtári szolgáltatásokat. A pandémia kissé visszaveti a külföldi munkavállalói kedvet. A kormány családpolitikai intézkedései következtében remélhetőleg növekszik a születések száma, és egyes intézkedések, mint pl. a Keszthely hazavár program hatására talán több fiatal marad szülővárosában, ami a könyvtár számára potenciális könyvtárhasználókat jelent.

Több városi lakos az utóbbi években fejlődésnek indult, nagyobb környező településre költözik ki, kihasználva természeti adottságaikat és frekventált helyzetüket, s ezek a községek is változatos kulturális, illetve könyvtári programokat, szolgáltatásokat is kínálnak, ami szintén elvonhat olvasókat, látogatókat a városi könyvtártól, mert a községbeli szolgáltatásokat veszik igénybe, praktikus okokból, mint időmegtakarítás, közlekedés stb.

A városban számtalan alapítvány és egyesület működik, köztük több civil szerveződésként alakult. E közösségek többségével együttműködik, jó kapcsolatot ápol a Fejér György Városi Könyvtár, némelyiknek helyet is ad, néhányukkal közös rendezvényeket is szervez. Időnként önkéntesek is megkeresik, akár munkafelajánlással, akár helyigényléssel (pl. önkéntességi alapon angolul tanítók). A könyvtár más módon is jelen van a város közösségi életében. Rendezvényeivel, szolgáltatásaival elősegíti a nemzedékek közötti együttműködést, a korlátok lebontását, a társadalmi együttélést, a kultúra terjesztését.

Keszthely a Balaton és környéke kulturális központja, számos program és látnivaló sok látogató vonz a városba, akik időszakosan növelhetik a könyvtár forgalmát. A könyvtár potenciális és tényleges olvasóközönsége rendkívül differenciált: a kisgyermekektől a nyugdíjas korig minden korosztály és társadalmi réteg. A család szerepének erősítéséért

történnek erőfeszítések a társadalomban, ez lehetőséget jelent a könyvtárnak: családi programjaival népszerűsítheti az olvasást. Keszthelyen sok oktatási intézmény megtalálható, azonban az iskolák különböző fenntartókhoz tartoznak, s a különböző profilú középiskolák kulturális igényei mások lehetnek. Előtérbe kerülhetnek a speciális ismeretek, az iskolarendszeren kívüli képzések is az élethosszig tartó tanulás jegyében, s a könyvtár fontos szerepet tölt be az általa nyújtott ismeretanyaggal. Az alacsonyabb jövedelemmel rendelkezők továbbra sem tudják a fogyasztói társadalom egyre növekvő árait követni, ellenben kultúrára, olvasásra, tanulásra, szabadidő eltöltésére igényük van, aminek a könyvtár alapvető színtere. Viszont megváltozott az emberek élete, szokásaikban, életminőségben is megmutatkoznak a külső hatások, s rengeteg a ránk zúduló információ, a digitális technológia térhódítása a társadalomra is hatást gyakorol: az emberi kapcsolatok átértékelődnek, fennáll az elmagányosodás veszélye.

Problémát jelent, mint szinte mindenhol, hogy az aktív lakosság egy része a megélhetés miatt túlórázik, vagy több munkahellyel rendelkezik, illetve az iskolások is egyre jobban le vannak terhelve, ezért egyre kevesebb szabad idejükből a könyvtárlátogatásra is kevesebb jut. Másik probléma, hogy a nyugdíjasok és munkanélküliek egy része sokallja a könyvtári beiratkozási díjat, azonban nem mindegyikük veszik el a könyvtár számára, jórészük látogatójeggyel igénybe veszi a szolgáltatásokat. A helyi társadalom mélyszegény, iskolázatlan tagjai késő ősztől a tavaszi felmelegedésig melegedőnek használja a könyvtár épületét, a fiataljaik pedig internetezésre, nem feltétlenül kulturálódására. Az esélyegyenlőség biztosítására számolni kell a hátrányos társadalmi csoportok, rétegek könyvtári ellátásával, ennek erősödésével. A marginális helyzetűek magas jelenléte felerősíti a könyvtár szociális funkcióját. A könyvtárak az egészségügyi okok miatt hátrányos helyzetűek részére is biztosítja az információk elérését és a kulturális élményeket.

Technológia:

Az infokommunikációs technológia (IKT) felgyorsult fejlődése, terjedése hatással bír az állampolgárok életére, megváltoztatta az olvasói igényeket. A digitális technika elősegítette az információhoz való hozzáférést, ugyanakkor gát is. A jövő könyvtárának használójának már nem a könyv- és folyóirat-olvasás az elsődleges, számára a könyvtár és a könyvtáros közvetítő. Folyamatosan nő a digitális tartalmak száma, emelkedik a használat, az információs műveltség egyre inkább hangsúlyossá válik. Felértékelődik a könyvtár mint tér és információszolgáltató hely szerepe. A digitalizáció a tudáshozzáférés eszköze, s a könyvtáraknak be kell kapcsolódni a digitális írástudás terjesztésébe, oktatásba, az esélyegyenlőség megteremtésébe. A hátrányos helyzetű, speciális igényeket támasztó felhasználók számára is kínál a könyvtár a használatot megkönnyítő technikai eszközöket, pl. könyvfelolvasó eszköz, indukciós hurok. Viszont könyvtárunkban a felhasználók által még nem merült fel igény e-könyvekre és ezek olvasására szolgáló eszközökre.

A digitális lábnyomra, az internet veszélyeire fel kell hívni az olvasók figyelmét. A technikai eszközök túlzott használata, illetve az online kommunikációra való támaszkodás, áttérés viszont rengeteg veszélyt hordoz magában: személyes kapcsolatok hiánya, felszínesség, félreértés, az olvasó és a könyvtáros közötti „plusz érték” elveszése, hisz van, amit a könyvtáros csak a személyes közreműködésével tud biztosítani.

Az IKT rendkívül gyors fejlődése, a digitális írástudás térhódítása, a szélessávú internet megjelenése, az internethasználat nagymértékű elterjedése, mobil kommunikációs eszközök, az

e-dokumentumok megalkotása, a fájlformátumok és adathordozók avulása, változása nagy kihívás és szemléletváltás elé állítja a könyvtárakat, lépést kell tartani a felgyorsult változásokkal, melyeket továbbiak fognak követni, s meg kell találni, milyen szolgáltatással bővüljenek a könyvtári szolgáltatások. A Digitális Jólét Pontok lehetőséget adnak a szolgáltatások bővítésére, az eszközpark fejlesztésére.

A gyors technológiaváltáshoz a könyvtárnak korszerű eszközökre van szüksége, ezek biztosítása céljából fel kell kutatni a forrásokat a finanszírozásához. Mivel a költségvetés szűkre szabott, emellett és főleg pályázatok nyújtanak lehetőséget, ennek hiányában vagy ezek mellett is egyes magas árú eszközről, szoftverről le kell mondania a könyvtárnak, vagy el kell halasztania a beszerzést.

Az új, digitális felhasználás igényét kielégítendő – és nem utolsó sorban a megőrzést is szolgálva – mind több digitális tartalom szolgáltatására van szükség, ezért – a szerzői jogok betartásával – egyre több folyóirat, könyvek tartalma stb. kerül digitalizálásra, online hozzáférés biztosításával, melyhez megfelelő technikai eszközök kell, hogy rendelkezésre álljanak. A szemantikus web is lehetőségeket kínál.

Az internet olcsóbbá válásával visszaszorulóban van a számítógép-használattal egybekötött könyvtári internethasználat, a lakosság egyre nagyobb hányada rendelkezik saját internettel, a könyvtárakban ezért egyre inkább a szegényebb hátterű olvasók veszik igénybe az asztali számítógépes internetszolgáltatást. A Wi-Fi igénybevétele saját eszközzel viszont egyre népszerűbb.

Tért hódít az internetes ügyintézés, az állam is széles körben preferálja az e-közigazgatásra való mind szélesebb körű áttérést. E célt szolgálta az e-Magyarország, a DJP pontok kialakítása is, melyek sok könyvtárban kaptak helyet, a Fejér György Városi Könyvtárban is. Nemcsak eszközparkkal, hanem dolgozókkal, ún. mentorokkal is várják az e pontokkal rendelkező könyvtárak az állampolgárokat.

A könyvtári munkafolyamatok is egyre inkább modernizálódnak, technikai eszközökkel történnek. A kölcsönzés, visszavétel, hosszabbítás, előjegyzés, foglalás a TextLib Integrált Könyvtári Rendszer segítségével folyik könyvtárunkban. A TextLib alkalmazásával a leltározás, az állományapasztás is megoldott elektronikusan. Probléma, hogy az ország könyvtáraiban különböző rendszereket használnak, Hunmark, TextLib, Szikla, Szirén, ez egy nagy közös, országos adatbázis felállítását akadályozza. Egy ilyen közös adatbázis az Országos Dokumentumellátási Rendszer (ODR), ami az imént vázolt probléma miatt nem teljes. Az ODR teszi lehetővé ennek ellenére is, hogy a könyvtárközi kölcsönzés is főleg elektronikusan történjen. Nem tagkönyvtárak esetén, vagy az ODR sajnálatos időnkénti leállása miatt pedig e-mailes levelezést alkalmazva folyik a könyvtárközi kölcsönzés, az intézmény hivatalos levelezésének egy része ugyancsak, esetenként számlák is érkeznek e-mailen. Megoldható lenne automata kölcsönzés is, ehhez azonban beruházás szükséges.

Nőtt az igény a 24 órás, azonnali információszerzésre, a távhasználatra a felgyorsult világ, illetve a szabadidő csökkenése miatt. Könyvtárunk szolgáltatásai az interneten keresztül nonstop elérhetők. A weblap közérthető, egyszerűen áttekinthető, felhasználóbarát, mobileszközre, vakok és gyengénlátók részére optimatizált változattal, német és angol nyelven is elérhetően várja a felhasználókat online katalógushasználattal, lekérdező ponttal, előjegyzési, foglalási, a már kikölcsönzött dokumentumok esetében hosszabbítási lehetőséggel, katalógushasználati útmutatóval, aktuális, ill. a nyitvatartásról, a szolgáltatásokról, a

rendezvényekről tájékoztató információkkal, valamint digitalizált tartalommal, mint pl. a Keszthelyi Életrajzi Lexikon. A használók értekezhetnek is (chat) a szolgálatban lévő könyvtárossal. 2021-ben formailag teljesen megújul a könyvtár honlapja, s tartalmilag bővülni fog. A honlap frissítése ezután is folyamatos, naprakész lesz, akárcsak a könyvtár facebook oldala. Egyre nő a jelentősége a virtuális térben való jelenlétnek, ehhez könyvtárunknak további terjeszkedésre kell törekednie.

Az új technikai eszközök és szoftverek használatához a dolgozók képzése, továbbképzése is szükséges és megoldott, feladat a felhasználók oktatása is. Utóbbira a generációk közötti digitális szakadék felszámolásához is szükség van, de a gyakorlat azt mutatja, hogy a nyugdíjas korosztály egy nagyrészének elsőként az alapvető számítógép- és internethasználat megismerése, megtanulása az aktuális. Ez hozzájárul az idősek életminőségének javulásához, a digitális kulturális és információs tartalmakkal való széles körű megismertetésükhez, az online ügyintézés általuk történő elsajátításához.

Ehhez korszerű, az oktatásra alkalmas, akár variálható terekkel rendelkező könyvtárépület, és a szükséges eszközökkel rendelkező intézmény kell, megfelelve az akadálymentesítésnek is. Bár az informatikai részleg olvasók részére bocsátott számítógépei öregek, e kritériumoknak a városi könyvtár megfelel: digitális táblával, televízióval, projektorral, számítógéppel ellátott oktatótermével, s nem utolsó sorban EFOP pályázatnak köszönhetően, melynek révén mobileszközökhöz és új oktatótérhez jutott könyvtárunk. E két tér légkondicionált.

A könyvtár technikai felszereltsége országos viszonylatban is megállja a helyét: megfelelő infrastruktúrával, széles sávú, mikrohullámú internettel rendelkezik. Az állomány szakszerűen gyarapított, kiválóan gondozott, retrospektív konverziója a TextLib Integrált Könyvtári Rendszer segítségével az elmúlt tervezési időszakban befejeződött.

Jogszabály:

A könyvtári rendszer működését a mindenkori hatályos jogszabályok határozzák meg. Az 1997-ben megalkotott CXL. könyvtári törvény kimondja, hogy a könyvtárhasználat joga mindenkit megillet, a könyvtár közfeladatot lát el. Megszabja a működés mikéntjét, a fenntartást, a feladatokat, a pénzügyi finanszírozást, együttműködést. 2012-ben módosították, ekkor kerültek a megyei könyvtárak megyei önkormányzati fennhatóság alá. Jogszabályok részletesebben, pontosítva írják elő a könyvtárügyet érintő változásokat, az intézményi működést, a szakmai munkát, a foglalkoztatást. A XXXI/2020. (V. 29.) törvény egy újabb módosítás: a kulturális intézményekben foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyának átalakulásáról, valamint egyes kulturális tárgyú törvények módosításáról szól.

Az 1997. évi törvény célja: biztosítani a társadalmi jólétet és a fenntartható fejlődést, elősegíteni az egész életen át tartó tanulást, javítani az életminőséget, továbbá a kulturális örökség helyi és országos védelme érdekében rendelkezni a kulturális javak gyarapításának, megőrzésének, tudományos feldolgozásának, a jövő nemzedékek számára történő átörökítésének és társadalmi hasznosításának általános szabályairól, meghatározza a muzeális intézmények tevékenységének és feladatellátásának, valamint a közgyűjteményekben őrzött kulturális javakhoz történő hozzáférésnek a szabályait, a 2020. évi törvény ezt kiegészíti további célokkal: gondoskodni a digitális formában, interneten szolgáltatott és nyilvánosságra hozott tartalom (a továbbiakban: webtartalom) archiválásáról, használatának biztosításáról,

valamint szabályozni a webtartalom archiválásával kapcsolatos feladatok ellátását, az archivált webtartalmak használatának lehetőségeit.

További jogszabályokra is szükség lenne, pl. a modern kor követelményeinek megfelelően a szerzői jog tükrében a digitalizálásról, a digitalizált szövegek szolgáltatásáról, a korszerű állományapasztásról. Megújításra vár az állományellenőrzési és selejteséi rendelet.

Az adatvédelmi jogszabály előírásai érintik a könyvtárakat is.

Hiányzik egy átfogó országos könyvtári stratégia. A Magyar Könyvtárosok Egyesülete és az Informatikai és Könyvtári Szövetség ajánlásai határozzák meg a fejlesztési irányokat. Kiemelt cél a versenyképesség, a foglalkoztatás növelése, az életminőség javítása, az élethosszig tartó tanulás támogatása, a digitális kompetenciák fejlesztése, a közösségépítés.

A könyvtárak szakmai működését a kulturális tárca szabályozza, és a szakfelügyelet keretében ellenőrzi a jogszabályok, szakmai követelmények betartását. 2020-ban rendeletileg megváltozott a könyvtári hierarchia, a városi könyvtárak a megyei könyvtárak szakmai fennhatósága alá, a megyeiek a régiós könyvtárnak kinevezett intézmények alá tartoznak, s van egy csúcsszerv, a Könyvtári Intézet.

A könyvtárak rendelkeznek belső szabályzattal is, ez a Szervezeti és Működési Szabályzat.

2.2.2. PEST elemzés

Politikai tényezők (P):

TÉNYEZŐK	VÁLTOZÁSOK	HATÁSUK
A politika más prioritásokat helyez előtérbe	– A kulturális terület háttérbe szorul a gazdasági, egészségügyi területek élvezik a prioritást. – Hiányzik az országos könyvtári stratégiai terv. – Kevesebb Uniós pályázati lehetőség.	– A könyvtár saját költségvetéséből az új fejlesztéseket nehezen gazdálkodja ki. – A gyermekkönyvtár új épületbe költözése továbbra sem oldható meg.
Normatív állami támogatások mértéke	– A „kulturális normatíva” mértéke nem követi kellőképpen az árak emelkedését.	– A szükséges fejlesztések megvalósulása nehézségekbe ütközik.
Források megvonása a fenntartó önkormányzatoktól	– Nincs elég forrás a kultúra támogatására.	– Nagyobb arányú fejlesztések nem lehetségesek.

Gazdasági tényezők (E):

TÉNYEZŐK	VÁLTOZÁSOK	HATÁSUK
Magyarország gazdasági helyzete	Még nem olyan rég sikerült kilábalni a gazdasági világválságból, s itt az újabb, a pandémia okozta gazdasági válság.	Ha Magyarország javuló gazdasági helyzete már a középosztályra és az alsó rétegek életszínvonalára is pozitív hatással lesznek, akkor a kultúra, így a könyvtárak iránti igény is megnövekszik.
Munkanélküliség	– A pandémia miatti gazdasági válság magával hozta a munkanélküliség megnövekedését. – Nőtt a közfoglalkoztatásban dolgozók köre.	A közfoglalkoztatás nem oldja meg a munkanélküliség problémáját, csak elfedi, mert a közfoglalkoztatottak bére nagyon alacsony. Nem teszi lehetővé számukra, hogy a fiziológiai szükségletek szintjéről el tudjanak mozdulni az önmegvalósítás felé. Így egyre kevesebb az esély arra, hogy a kulturális élet aktív „használóivá" váljanak.
Fiatal könyvtárosok hiánya	Egyre kevesebb a nappali rendszerű könyvtáros képzésre jelentkezők száma, ennek egyik oka a nem megfelelő fizetés.	Az elkövetkező években sok jelenleg dolgozó képzett könyvtáros éri el a nyugdíjkorhatárt, a szakma így a friss, képzett munkaerő hiányával fog szembesülni.
Támogatók, mecénások hiánya	Sok civil szervezet és közintézmény igényli a támogatást (oktatás, egészségügy, környezetvédelem stb.), így mindenkinek csak kis mértékben juthat.	A kulturális terület támogatása háttérbe szorult.

Társadalmi tényezők (S):

TÉNYEZŐK	VÁLTOZÁSOK	HATÁSUK
Társadalmi mobilitás	Az EU teljes területén, kevés korlátozás mellett lehet munkát vállalni, melyet a hazai gazdasági helyzet is erősít, nagyobb a társadalmi mobilitás.	Az aktív korú, képzett munkaerő külföldön keresi a megélhetés lehetőségét hátrányosan befolyásolhatja a könyvtár használói körének alakulását.
Demográfiai helyzet alakulása	Csökken a születések száma, elöregedik a társadalom.	Csökken ugyan a fiatalok és aktív korúak könyvtárhasználata, de nagyobb számban vonhatók be az idősebb korosztály képviselői.

Jövedelem-eloszlás	A felső társadalmi rétegek megerősödnek, a középosztály gyengül, a szegényebb rétegek kiszélesednek.	A felső társadalmi osztályhoz tartozók nem befolyásolják jelentősen a szervezet életét (ritkán vállalnak mecénás szerepet, nagy részük nem könyvtárlátogató). A középosztály, az értelmiség továbbiakban is a szervezet biztos használói alapját adja. A középosztályból a leszakadókhoz átkerült emberek igénye, és szűkülő lehetőségei befolyásolhatják a szervezet használóinak számát. Már nem tudják önállóan megteremteni a saját és gyermekeik képzéséhez, szórakozásához szükséges anyagi javakat, így jobban rákényszerülhetnek a könyvtár nyújtotta szolgáltatásokra. A szegényebb rétegekből való felemelkedés lehetősége: a képzettség megszerzése, majd a munkavállalás. A felnőttképzés révén egyre inkább aktív szerepet vállalnak a könyvtárak e folyamat elősegítésében.

Technológiai tényezők (T):

TÉNYEZŐK	VÁLTOZÁSOK	HATÁSUK
Technológiai fejlődés	A technikai eszközök folyamatosan s rohamosan fejlődnek.	A könyvtár – forráshiány miatt – nem tud lépést tartani ezzel a fejlődéssel. A fiatalabb korosztályok megszólítása és a szolgáltatások minőségének megtartása ezért nehezebb.
Használói igények változása	Részben a technikai fejlődést követi. A társadalom leszakadó rétegei nehezen tudják, vagy nem szeretnék igénybe venni a könyvtár által nyújtott szolgáltatásokat.	A könyvtárnak fel kell készülni a két, egymástól egyre jobban eltávolodó potenciális használói réteg megszólítására, kiszolgálására.
Digitalizálás – DRM	A technikai fejlődés által új típusú dokumentumok jelennek meg, a kölcsönzési mód változik.	A könyvtár jogi és technikai (nincs adoptálható magyar könyvtári DRMrendszer) értelemben még nincs felkészülve az e-dokumentumok kölcsönzésére.

A PEST elemzés rávilágít azokra a külső környezeti hatásokra, amik a könyvtár létezését határozzák meg. Az intézmény ezeken nem változtathat, de az esetleges pozitív jelenségeket, intézkedéseket teljes mértékben kihasználhatja.

2.2.3. SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
– munkatársak kvalitásai (felkészültség, szakmai elkötelezettség, kiváló együttműködés, kreativitás, udvariasság, segítőkészség, szociális érzékenység, empátia, rugalmasság, mobilizálhatóság) – nyitott, támogató hozzáállás, barátságos, családias kapcsolatok az olvasókkal – az új lehetőségekre nyitott, elhivatott kollégák, minőségi szemlélet – minőségi szolgáltatások sokszínűsége – felhasználóbarát nyitvatartás – 24 órában elérhető szolgáltatások – innovatív kezdeményezések – informatikai ellátottság – állandó rendszergazda – az igényeknek megfelelően gyarapított gyűjtemény – könyvtárközi kölcsönzés, Országos Dokumentumellátási Rendszer tagság (felhasználói szintű) – TextLib Integrált Könyvtári Rendszer alkalmazása – feltárt elektronikus katalógus – a könyvtár központi elhelyezkedése, felnőtt könyvtár könnyű megközelíthetősége – elérhető szolgáltatások sérültek, hátrányos helyzetűek részére is – a felnőtt könyvtár akadálymentessége – akadálymentes honlap és OPAC – mobilapplikáció a katalógushoz – közhasznú információszolgáltatás (Információs Pont) – folyamatos fejlesztés (helyszín, szolgáltatás) – kitűnő kapcsolat a helyi alkotókkal – kitűnő kapcsolat az oktatási, kulturális, egészségügyi intézményekkel, egyházakkal, civil és szakmai szervezetekkel – nemzetközi szakmai kapcsolat – környezettudatos működés – a város kulturális életében betöltött szerep – központi szerepvállalás a térségben – KSZR: korszerű települési könyvtári ellátás – gépkocsi a településellátáshoz – turisztikai szerepvállalás: Strandkönyvtár – megfelelő technikai ellátottság – stabil, gyors internet a felnőtt könyvtárban, Wi-Fi – szabad internethozzáférés – Digitális tartalomszolgáltatás – Digitalizált régi, helyi lapok (MaNDA-n	– a gyermekkönyvtár elhelyezkedése – a gyermekkönyvtár eredetileg nem könyvtári célokra épült – a gyermekkönyvtár nem akadálymentes – babakocsi tárolására nincs megfelelő hely – a gyermekkönyvtár lépcsőháza nem esztétikus – pelenkázó helyiség hiánya – a gyermekkönyvtár internetelérése nem stabil – a kollégák nagy része nem beszél idegen nyelveket – a régi épületek klimatizáltságának hiánya – vízszigetelési probléma – elégtelen fényviszonyok a felnőtt könyvtár közösségi tereiben – állandó felügyelet nélküli kölcsönzőtér és olvasóterem – a könyvtári rendezvények helyének biztosítása az olvasóteremben nagyfokú bútormozdítást igényelnek, ha nyitvatartási időben történik, zavarhatja az ott tartózkodó olvasókat – a késődélutáni rendezvényeken többnyire az idősebbek vesznek részt, télen a korai sötétedés miatt létszámuk csökken – az informatikai és zenei részleg galérián való elhelyezkedése (lifthiány) – teherlift hiánya (a feldolgozó részleg emeleti elhelyezkedésű) – nyílászárók állapota – karbantartás nehézségei (szakemberhiány, anyagi forráshiány) – csökken az olvasók száma (időhiány, elöregedés, elvándorlás, otthoni internet megléte stb.) – a gyermekkönyvtárból kikerülő korosztály nem biztos, hogy a felnőtt könyvtárba átkerül – a dokumentumok lopás elleni védelmének hiánya – helyhiány – kinőtt kölcsönzőtér – olvasói szokások (egyféle irodalom olvasása: csak krimi, csak romantikus regény, csak szakirodalom stb.) – a virtuális közösségi tereken való elégtelen megjelenés (blog, instagram, twitter, YouToube, stb. – házhozszállítás eseti megjelenése, szolgáltatásként nem szerepel, nem adottak a technikai és személyi feltételek – elektronikus hozzáférésű dokumentumok gyűjtésének hiánya – költségesebb rendezvény megtartására nincs fedezet

keresztül elérhetők) – Zalai Tudástárban részvétel, szereplés a Zala megyei közös folyóirat-adatbázisban – DJP pont – NAVA elérhetőség – Arcanum adatbázis – EU információs pont – ingyenes, bárki számára nyitott rendezvények – az irodalom, a kultúra, a környezetvédelem népszerűsítése – megyei és országos programokhoz csatlakozás – technikai fejlesztés a gyermekkönyvtárban – technikai eszközök beépítése a foglalkozásokba – a gyermekkönyvtár sokszínű, érdekes, részletesen kidolgozott foglalkozásai óvodásoknak és iskolásoknak, rendszeresen bővülő tematika – iskolás és óvodás csoportok havi rendszeres látogatása – a gyermekkönyvtárba a gyermekkor után is adott a beiratkozási lehetőség (akár közép- és időskorúak is) – barátságos belső tér, aktuális díszítésekkel – közösségi színtér (Könyvmoly Klub) – erős média- és marketingtevékenység – személyre szóló meghívók – új, modern oktató- és közösségi tér – könyvkiadás (helyismereti tárgyú) – sikeres pályázatok – minőségbiztosítás – elismertség (Keszthely városért, Év könyvtára, Minősített Könyvtár cím) – jó hírnév (országos is: jubileumi vándorgyűlés) – a munkatársak közötti jó munkahelyi kapcsolat – dolgozói továbbképzési lehetőségek, ösztönzés az igénybevételre – a közfoglalkoztatási programban részvétellel további munkatársak munkába állítása – közösségi szolgálat – rövid és hosszú távú tervezés – felkészültség az élethosszig tartó tanulás társadalmi elvárásának, oktatások szervezése, tartása, helyszínbiztosítás más szervezőknek – promóciós anyagok (szolgáltatásnépszerűsítés): könyvjelző, szórólap – tapasztalatszerzés, tapasztalatcsere más könyvtárakkal – olvasói kezdeményezés befogadása – szociális ellátás: esetenkénti gyermekmegőrző szerep, illetve állandó felügyeletet igénylő felnőtt felügyelete – olvasóbarát árak, kedvezmények – tömörraktár – a városban a könyvtárhoz vezető eligazító	

táblák megléte – a könyvtári terek átrendezése/átrendezhetősége – jó kapcsolat a fenntartóval	
Lehetőségek	**Veszélyek**
– a fenntartó támogatása – pályázatok – támogatók, szponzorok – további együttműködések keresése – új célcsoportok – új szolgáltatások bevezetése, innováció – marketingszemlélet erősítése – közösségi csatornák – szolgáltatásfejlesztés és -bővítés – Kollégák képzése (nyelvi képzés, új technológiák, konferenciák) – magasabb technikai színvonal elérése – a gyermekkönyvtár megépítése a felnőtt könyvtár mellé – a honlap teljes körű átalakítása – digitalizálás folytatása – a potenciális és tényleges felhasználók szabadidős, illetve könyvtár- és dokumentum-használati szokásainak változása – iskolai oktatás és nevelés kiegészítése (pl. szövegértés erősítése, plusz ismeretek stb.) – e-dokumentumok beszerzése, kölcsönzése – információs műveltség, digitális írástudás terjedése – turisztikai lehetőségek kiaknázása – szociális funkciók – önkéntes, illetve közösségi munka – nyilvánosság – szakmai kiadványok – tapasztalatcsere – szakmai és szakszervezeti érdekképviselet – jogszabályok változása – alkalmi jelleggel, idős, illetve beteg olvasók részére igény és lehetőség szerint könyvek házhozszállítása	– vezetői pályázat eredménytelensége – dolgozói létszámcsökkentés – pályaelhagyás – szakembergárda-utánpótlás csökkenése – munkaerőhiány, leterheltség, adminisztrációs tevékenység megnövekedése, időhiány – bérhelyzet/bérfeszültség – előmeneteli rendszer hiánya – népességcsökkenés – elöregedő települések – egészségügyi kockázatok – növekvő dokumentumárak – dokumentumállomány elhasználódása – avuló dokumentumtípusok, technikai eszközök, szoftverek – Az informatikai fejlesztés nem tud lépést tartani az informatikai lehetőségekkel – állományrongálódás, eltulajdonítás – behajthatatlan követelések – nyitott, részben felügyelet nélküli ruhatár – a finanszírozás nem követi az inflációt – költségvetés csökkentése fenntartó által – infláció, beszerzési árak, tiszteletdíjak emelkedése – gazdasági válság – gazdasági válság esetén elsősorban a kulturális területtől vonnak el forrásokat – intézményösszevonás – bizonytalan a pályázati forrás – diákok lemorzsolódása (felsőtagozatosok a felnőtt könyvtárba már nem iratkoznak át, ill. középiskolások, egyetemisták az iskola elvégzése után már nem látogatják a könyvtárat) – pedagógusok leterheltsége, egyes esetekben érdektelensége – csökkenő oktatási színvonal; a tanulók részéről romlik a hozzáállás, terjed a szövegértés elégtelensége, a tisztességesen elvégzett tanulás, feladatmegoldás igényének hiánya – olvasási szokások, társadalmi igények változása – olvasói felelősségvállalás csökkenése – antiszociális olvasók, egyes olvasók esetében a kulturált viselkedés hiánya – anyagi fedezet híján a gyermekkönyvtár ügyének megoldatlan maradása – mecenatúra hiánya – digitális szakadék – konkurens szolgáltatások, rivalizálás – jogszabályok változása

	– országos könyvtári stratégia hiánya – a könyvtáros szakma társadalmi megbecsültségének hiánya

A SWOT analízis legfontosabb pontjai megfelelő kiindulópontja lehetnek a stratégiai terv kulcsfontosságú területeinek meghatározásában. Ezen területek határozzák meg a későbbi feladatokat, amire a könyvtár nagy hangsúlyt fektet majd az ötéves periódus alatt.

2.2.4. Benchmarking

A Benchmarking piacelemzési módszerrel vetjük össze a keszthelyi városi könyvtár helyzetét a siófoki Balatoni Regionális Történeti Kutatóintézet Könyvtár és Kálmán Imre Emlékház adataival. Ezzel megállapítható, mennyiben és milyen irányban térnek el könyvtárunk mutatói a Balaton-régió hasonló jellegű intézményéétől. Az összehasonlítás jó támpontokat ad a problémás területek felismerésére, a kulcsfontosságú területek feltérképezésére. Az öt összehasonlítási pont a keszthelyi, valamint a siófoki könyvtár öt hangsúlyos tulajdonsága. Az alábbi grafikonok illusztrálják az elmúlt évi befejezett statisztikai év, azaz a 2020-as adatok mellett a korábbi stratégiai évünkben bemutatott 2010-es és 2014-es adatokat is.

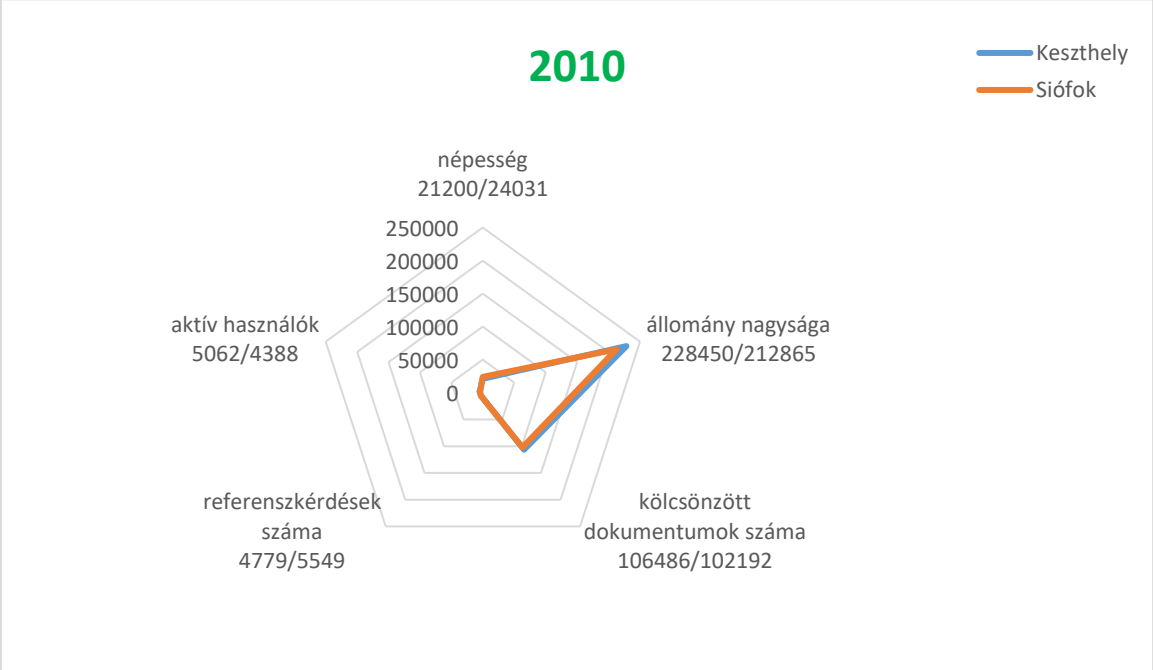

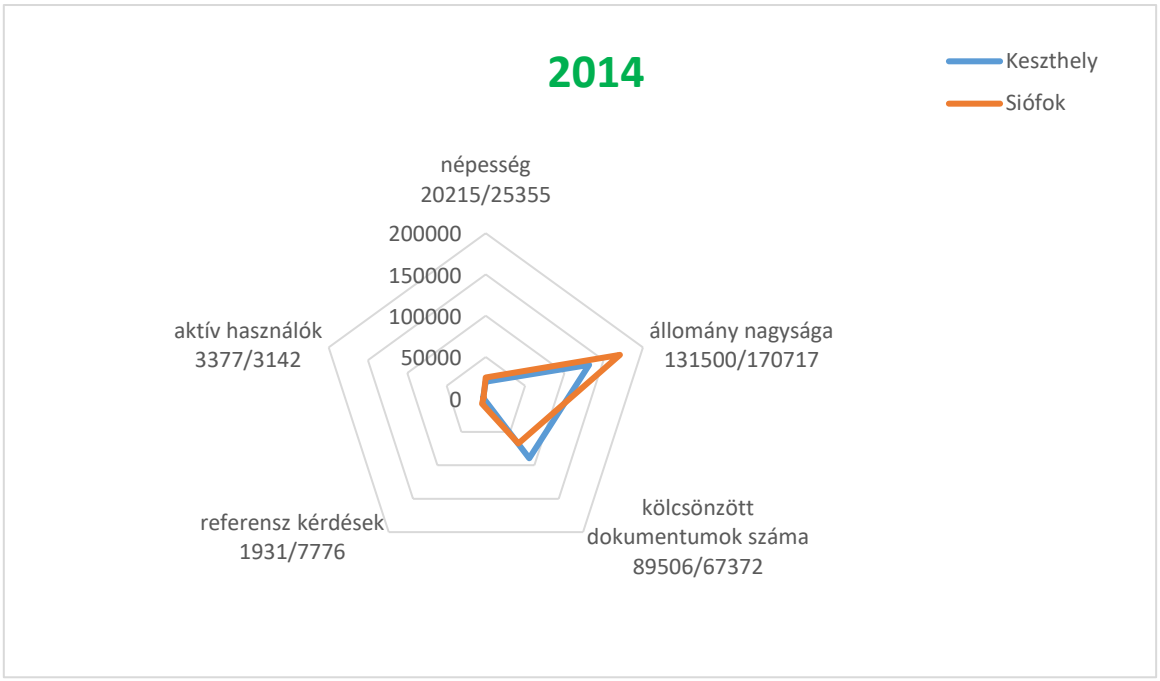

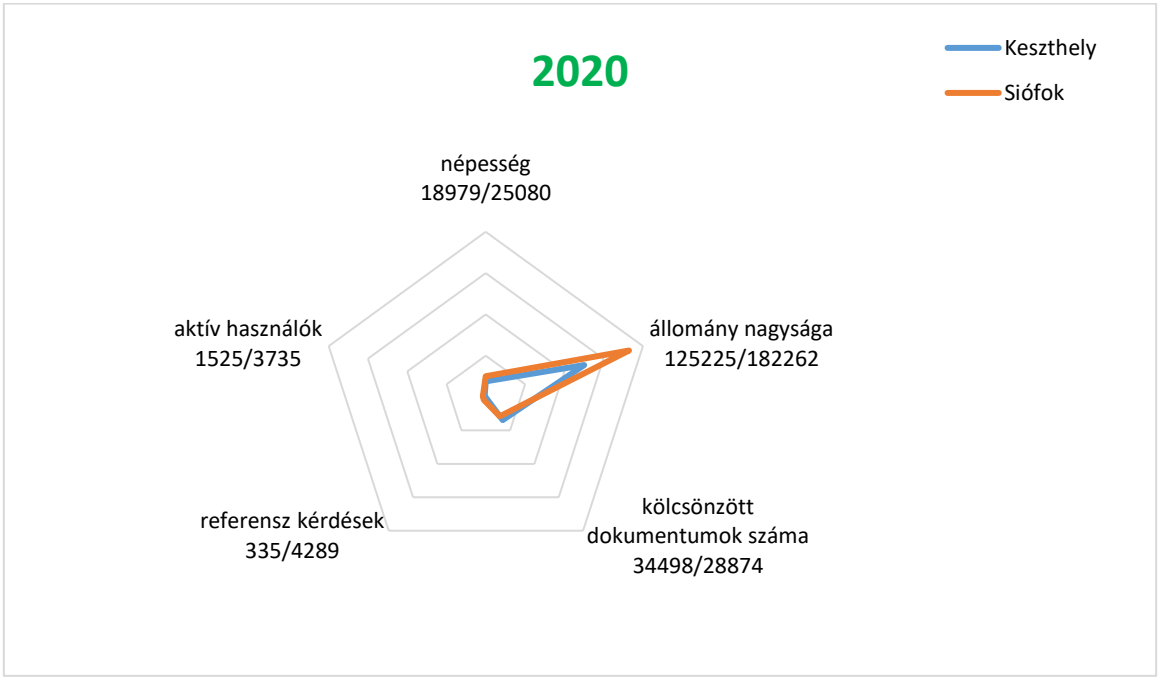

Az ábrák jól mutatja, hogy Siófok nagyobb össznépességgel rendelkezik, ami magával vonzza azt is, hogy állománya is nagyobb. Míg 2010-ben a kölcsönzött dokumentumok, az aktív használók és az állomány nagysága is magasabb volt Keszthelyen, 2014-ben csak a kölcsönzött dokumentumok és az aktív használók száma, 2020-ban pedig csak a kölcsönzött dokumentumok száma. 2020-ban Siófokon a referenszkérdések száma jelentősen felülmúlja a keszthelyi könyvtár adatait. Több, hasonló könyvtár adatait vizsgálva a referenszkérdések számát tekintve megállapítható, hogy a keszthelyi könyvtár adatai alacsonyak. Felmerül a kérdés: valóban ilyen alacsony ez a statisztikai adat, vagy az adatgyűjtés során téves értelmezés

következtében tér el ennyire a többi könyvtárétól, vagy a helyi olvasók a felhasználóképzésnek, a személyesen látogatható terekben az állomány megfelelő elhelyezésének köszönhetően önállóan is elboldogulnak a könyvtár tereiben, katalógusunkban honlapunkon, más weblapokon.

3. Küldetésnyilatkozat

„A könyv a legnagyobb varázslat, minden csoda benne van, ami eddig volt s ami ezután lesz... mert aki olvas, az szabad lesz, megismerve mások gondolatait, szabadon választhat, kialakíthatja a saját gondolatait, összemérheti őket, veszthet és győzhet, okulhat és javíthat, ahogy méltó az emberhez. Ugye milyen egyszerű, csak meg kell tanulni az ábécét, és olvasni kell." (Csukás István)

A keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár küldetésnyilatkozata a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény rendelkezéseinek figyelembevételével készült.

A városi könyvtár általános gyűjtőkörű, nyilvános közkönyvtár, az információs esélyegyenlőség és a demokrácia helye. Intézményünk hozzá kíván járulni településünk jólétéhez, fejlesztéséhez, versenyképességéhez, az életminőség javításához, a foglalkoztatás elősegítéséhez. Igyekszik inspirációt, élményt adni a tanuláshoz, alkalmas helyszínt biztosítani a minőségi kikapcsolódáshoz. Szeretnénk elérni, hogy a közösségi tér, az esélyegyenlőség, a fenntarthatóság, a minőségi és a helyi tudás fontossá és értékmutatóvá váljon az itt élők és ide érkezők számára, s azt, hogy Keszthely „Okos Város"-ban elégedett olvasók és megbecsült könyvtárosok éljenek.

Feladata:

– Bárki számára szabadon, korlátozás nélküli gyors hozzáférést biztosítson az információkhoz, a kulturális javak megismeréséhez és a műveltség gyarapításához

– Lehetőséget kínáljon a szabadidő hasznos eltöltéséhez

– Támogassa az életen át tartó tanulást

– Biztosítsa más könyvtári állományok elérését

– Közhasznú információs szolgáltatást nyújtson

– Helyismereti információkat, dokumentumokat gyűjtsön és tegyen hozzáférhetővé

– Rendezvényeivel hozzájáruljon a város kulturális kínálatának gazdagításához

– A szolgáltatások folyamatos fejlesztése

Küldetését a Fejér György Városi Könyvtár a folyamatosan gyarapodó dokumentumállományával, megbízható és gyors információszolgáltatással, a használók igényeinek megfelelő szolgáltatásaival, beleértve a távhasználatot is, technikai felszereltségével, szabad internetfelhasználás biztosításával, a digitális írástudás fejlesztésével, értékteremtéssel és értékmegőrzéssel, generációk értékközpontú szemléletének növelésével, kompetenciafejlesztéssel, az olvasás és a könyvkultúra, a művészet népszerűsítésével, a magyar nyelv ápolásával, közösségi térként funkcionálással, területi könyvtári szolgáltatással, valamint munkatársainak magasszintű szakmai felkészültségével – lokálpatriotista szemlélettel, szakmai, és egyéb kulturális intézményekkel, szakmai szervezetekkel összefogva – valósítja meg.

4. A könyvtár jövőképe

> *„Kevés, hogy önmagában csak álmaink legyenek, ha nincs jövőképünk, ha nem tűzünk ki konkrét köztes állomásokat, és ha nem tervezzük meg az odavezető utat, akkor csak nagyon nehezen, vagy egyáltalán nem jutunk el a célig. Tervezés nélkül nem jutnánk el sehova.”* (Kemény Dénes)

A jövőkép megrajzolásának kettős célja van. Felkészítheti az intézményeket, hogy milyen feladatokkal kell majd szembenézniük, mihez kell az intézmény szerkezetét átalakítani. Ugyanakkor a jelenlegi helyzettől eltekintve lehetőséget ad egy optimális elképzelés megrajzolására, amit ütköztetve a lehetőségekkel, a fejlődés, a fejlesztés irányvonalait kaphatjuk meg.

A keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár jövőképe a legfontosabb elemzések (lásd fentebb) és a küldetésnyilatkozat alapján körvonalazódott.

A 2021–2025 közötti időszakban teljesítendő feladatok továbbra is két fő részre oszthatóak: egy részt követni kell a magyar könyvtárügy általános, minden könyvtárra érvényes szakmai irányvonalait, másrészt tovább kell folytatni a felzárkózást az európai színvonalhoz, trendekhez. A beavatkozást igénylő területekre a SWOT analízis mutat rá, melynek segítségével kijelölhetők a kulcsfontosságú területek. Céljainak eléréséhez elengedhetetlen a minőségbiztosítás előírásainak betartása.

Az általános jövőkép a minőség iránti elköteleződéssel, gazdaságos és hatékony működéssel egy olyan magyar közkönyvtár megteremtése, amely hű fél évszázados tradícióihoz, de magába olvasztja a mai, európai közkönyvtárak legfontosabb erényeit is. Képes arra, hogy a demokrácia jegyében, az esélyegyenlőségnek eleget téve mindenkinek megadja az információhoz való hozzáférés jogát, biztosítsa az önképzés, az élethosszig tartó tanulás alapfeltételeit. Legyen a hazai és az egyetemes kultúra elhivatott közvetítője, megőrzője, teremtse meg az igényes szórakozás alapjait. Állománya a közkönyvtárak gyűjtőköri szabályzata alapján gyarapodjon, párhuzamosan a mindenkori igényeknek megfelelően, kiemelt figyelmet fordítva a helytörténeti gyűjteményre. Legyen fejlődőképes. Legyen képes a legújabb technika befogadására, alkalmazására, megismertetésére. A digitális technika vívmányainak felhasználásával minőségi információkkal járuljon hozzá olvasói, a város lakói életminőségének jobbá tételéhez. Digitális gyűjteménye bővítésével növelje a helytörténeti ismereteket. Szélesítse ki a könyvtár falait az infokommunikációs eszközök segítségével, tegye lehetővé a 24 órás használatot. Segítse Keszthely kulturális életének ápolását, lakosságának teljes körű tájékoztatását, mindezt a város fejlesztési koncepciójával összhangban. Legyen a város és vonzáskörzetének meghatározó kulturális közösségi tere és információszolgáltató intézménye, a szabadidő hasznos eltöltésének megkerülhetetlen helyszíne. Ápolja és tovább erősítse a kapcsolatot a többi könyvtárral, kulturális, oktatási és egyéb intézményekkel, valamint a civil szervezetekkel. Aknázza ki szociális funkcióit, tartson színvonalas rendezvényeket, fórumokat, legyen valóságos és virtuális közösségi tér, népszerűsítse az irodalmat és az olvasást hagyományos programjaival és azok megújításával, bővítse olvasói körét. Hatékony, megvalósítható és vállalható, minőségi, a könyvtár arculatához, mindennapi működéséhez, szükségleteihez és helyi szerepéhez illeszkedő feladatokat végezzen. Funkciójából eredően őrizze meg a hagyományos feladatait, és a kor igényeihez alkalmazkodva

a szükséges változtatásokat hajtsa végre, de ügyeljen az egyensúlyra a hagyományos és személyes kapcsolatot is igénylő, valamint a könyvtáros közvetítő szerepét nem igénylő szolgáltatások között. Őrizze meg és növelje jó hírnevét, tartsa meg szakmai elismertségét.

Vonzó környezettel, akadálymentesen várja látogatóit: Kiemelt szerep legyen az állomány, valamint a külső és belső környezet megóvása, rendezettsége, szépítése, a terek felhasználóbarát és munkavégzést segítő kialakítása, a kulturált, esztétikus berendezés, a zöld területek növelése. Erősítse az ökoszemléletet.

Folyamatosan tartsa fenn és a lehetséges eszközök, források, kapcsolatok segítségével tovább erősítse a könyvtár városban és környékén, valamint a társadalomban betöltött szerepét.

Az önkormányzat által biztosított költségvetésen túl kutasson fel más, felhasználható anyagi forrásokat, éljen a pályázatok által nyújtott lehetőségekkel. Fejlessze a gyermekkönyvtárat, segítse az iskolaelőkészítést, a gyermekek kompetenciafejlesztését, az olvasás megszerettetését, szervezze a térségi ellátást, csökkentse a kistelepülések kulturális hátrányát.

Az esetlegesen bekövetkezendő – előre látható, illetve váratlan – társadalmi, gazdasági, természeti változásokhoz gyorsan alkalmazkodjon. A klímaváltozás globális problémája megkerülhetetlen, érezteti hatását és kedvezőtlenül érintheti a könyvtárat. Egy világjárvány vagy természeti katasztrófa hátráltatja, illetve átmenetileg részlegesen, vagy teljesen működésképtelenné teheti a könyvtárakat, súlyos következményekkel járhat a szolgáltatásokra, a könyvtár állományára, a forgalomra és a dolgozók életére is. A könyvtárnak törekedni kell arra, hogy egy ilyen helyzetben is igyekezzen szolgáltatásokat nyújtani, ha személyes jelenléttel nem lehetséges, találja meg azokat az online módokat, mellyel információt tud eljuttatni olvasóihoz.

A könyvtárban dolgozók legyenek elhivatottak, segítőkészek, elfogadóak, jól képzettek, nyújtsák szakmai tudásuk legjavát, legyenek képesek befogadni az újdonságokat, legyenek széles látókörűek, innovatívak és nyitottak a változó trendekre, legyenek társadalmilag megbecsülve. A könyvtárosok folyamatosan bővítsék szakmai ismereteiket. A könyvtár törekedjen a szakképzett munkaerő megtartására és lehetőség szerint bővítésére. Fejlessze a szervezeti kultúrát, őrizze és növelje a motiváltságot.

A legfontosabb cél, hogy Keszthely és környékének lakossági igényeit magas színvonalon elégítse ki, ahhoz rugalmasan alkalmazkodjon, megteremtse a változás lehetőségét, sőt maga is vegyen részt a lakossági igények formálásában.

4.1 Kulcsfontosságú területek

4.1.1. A gyermekkönyvtár ügye

A gyermekkönyvtár jelenleg a könyvtári funkcióknak alkalmatlan épületben helyezkedik el, a szépen kialakított belső tér próbálja kompenzálni a hiányosságokat, 2019-ben fejlesztést is sikerült megvalósítani, a „Játék-Vár”-at. A gyermekkönyvtár egy régi bérház első emeletén kapott helyet, az épület állaga nem megfelelő, az akadálymentesítés teljes egészében nem megoldott: mozgássérült gyerekek, babakocsival érkező szülőknek fizikai nehézséget okoz a könyvtár használata. Az épületből adódóan fűtési és elhelyezési gondok is megoldásra várnak. Fontos feladat lenne tehát e probléma megoldása, a gyermekkönyvtár méltó elhelyezése, mely

az anyakönyvtárhoz való csatolással, épületbővítéssel valósulhatna meg. Ezáltal a szolgáltatások hatékonysága is nőne.

Tevékenységek:

– Elsődleges feladat lenne a gyermekkönyvtár épületének felnőtt könyvtárba való integrálása. Ha ez forráshiány miatt nem megoldható, a jelenlegi épület akadálymentesítése és átépítése lehetne megoldás (azonban az épület közel százéves, valószínűleg, hogy ez sem járható út, s ha mégis, a jelen gazdasági helyzet nem tud erre fedezetet biztosítani).

– Anyagi forrás megszerzése

4.1.2. Az olvasótábor szélesítése, olvasóvá nevelés, a könyvtárhasználat népszerűsítése

Sajnálatos tény, hogy egyre kevesebben használják a felnőtt könyvtárat. Speciális probléma a fiatalok elidegenedése, a „növekvő" munkanélküliség, az elvándorlás, a társadalom elöregedése. A statisztikák szerint évről évre csökken az új beiratkozók száma. Ez a probléma országos szinten jelentkezik, és összefüggésben áll a gazdasági és kulturális válsággal. Az internet térhódításával a könyvtár bizonyos szolgáltatásai már kevésbé vonzóak, különösen a fiatalok számára. A gyermekkönyvtárból „kinőve" a fiataloknak csak egy része iratkozik be a felnőtt könyvtárba. Az otthoni internetelőfizetések számának gyarapodásával csökken a könyvtári internethasználat, illetve a napilapolvasók száma. Tehát a könyvtár célja az, hogy újra becsalogassa az érintett csoportokat, újabb célközönséget találjon magának. A tevékenységek itt, és a többi pontnál is folyamatosan végzendők, és nem csak a jelen stratégiai tervidőszakban.

Cél, hogy a könyvtár minden lehetséges úton és eszközzel részt vegyen és támogassa az olyan új generációk felnövekedését, akiknél az olvasás, a könyv szeretete, megbecsülése, a könyvtár használata fontos és nem kerül hátrányba. Az ő jövőbeli életük, értékrendjük a könyvtárak működését is nagymértékben befolyásolni fogják akár kedvező, akár kedvezőtlen irányban. Fontos, hogy az állomány, az eszközök és a szolgáltatások is segítsék, támogassák a gyermekek és fiatalkorúak olvasóvá nevelését, alkotó tevékenységeik, szellemi képességeik és kézügyességük fejlődését. Mivel a fiatalabb korosztály már új közösségépítési szokásokat alakít ki (vagy ebbe „születnek bele", ezeket ismerik csak) illetve a hagyományostól eltérő közösségi formákat használ, ezekbe bekapcsolódva építhetők esetleg olyan szolgáltatási lehetőségek, amelyek népszerűsítik az olvasást, könyvtárhasználatot.

Cél legyen az is, hogy a fiatalok konkrét dokumentumért is jöjjenek a könyvtárba, ne csak az információért, a dokumentumok kézbe vétele, használata ne szenvedjen hátrányt.

Tevékenységek

– A társadalmi megítélés erősítése

– A partnerkapcsolatok bővítése újabb civil közösségekkel

– Távolabbi városrészeken élők megszólítása civil szervezetek bevonásával

– Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a könyvtár PR és marketing tevékenységére, különös tekintettel a legújabb menedzsment technikákra

– Sajtómegjelenés

– Könyvajánlók honlapra, facebookra

– Állománytestek kiemelése (pl. sorozatok, fantasztikus könyvek, kézműveskönyvek, nyelvvizsgára felkészítő könyvek)

– A középiskolások bevonása a könyvtári szolgáltatások népszerűsítésébe.

– Flashmobok nyilvános területeken és intézményekben (pl. egy iskolai óraközi szünetben)

– Fogyatékos, sérült célcsoport számára vonzó rendezvények

– Könyvtárbemutató órák számának növelése a 12 év feletti gyermekek részére a felnőtt könyvtárban

– Újtípusú könyvtári órák, foglalkozások kidolgozása

– A 12–14 évesek számára becsalogató rendezvények a felnőtt könyvtárban

– A fiatalok számára a célcsoport igényeinek megfelelő rendezvényeket kell szervezni (koncert, népszerű kortárs írók meghívása), a helyi és környékbeli iskolák még hatékonyabb bevonásával az elkészült új könyvtárszárnyat képező oktatóterem maximális kihasználásával

– A középiskolások számára nyílt nap tartása a könyvtárban, ahol gyakorlati úton, „testközelből" láthatnak bele minden könyvtári munkafolyamatba (kedvező esetben növelheti az érdeklődést a könyvtárosi pálya iránt is)

– Rendhagyó irodalom- és történelemórák

– Tanfolyamok tartása (felhasználóképzés)

– Folytatni kell olvasásnépszerűsítő programok szervezését (író-olvasó találkozók, vetélkedők stb.) a könyvtár épületében és más helyszínekre, akár szabadtérre kitelepülve

– A már sok éves múltra visszatekintő programok esetében hagyományőrzés (Zöld Zala, Csik Ferenc öröksége, Vár Rád a Könyvtártúra, adventi koncert, szavalóversenyek stb.), újabbak útjára indítása

– Rendezvények iránti igényfelmérés, utólag elégedettségi felmérés helyszínen, illetve honlapi lehetőséggel

– Gyermekkönyvtárban és KSZR-ban kulturális kínálat kiajánlása („Kulturális étlap"), az ajánló reklámozása, bemutatása a partnerek, illetve az olvasók számára

– Figyelmet szentelni, programot szervezni a könyvtár névadójának 2021. évi évfordulójára (szül. 255., halálának 170. évfordulója)

– Helyi alkotók munkásságának (írók-költők, képzőművészek, nép- és iparművészek, zenészek) bemutatkozását lehetővé tenni, a tevékenységükhöz kapcsolódó irodalmat is bemutatni

– A közösségi média eszközeinek jobb kihasználása a könyvtár és olvasásnépszerűsítés érdekében

– Igényfelmérések dokumentumbeszerzésre (könyv, folyóirat stb.)

– Akciós beiratkozás („csomagok”)

– Babaolvasó csomag a gyermekkönyvtárban

– Családbarát programok

– Csatlakozás az országos programsorozatokhoz, kezdeményezésekhez

– Segítségnyújtás az álláskeresésben, tanfolyamok szervezése, ismeretterjesztő előadások tartása

– Nyitvatartási idő optimalizálása az igényeknek megfelelően

– Meglevő szolgáltatásokra figyelemirányítás, újak bevezetése

– Közösségek részére csapatépítő programok szervezése (pl. Éjszakai könyvtártúra)

– Kihelyezett könyvtári szolgáltatások

– A Strandkönyvtár végleges elhelyezése

– Az olvasási kultúra változásainak figyelembe vétele

– Továbbra is bevonni az iskolai és óvodai csoportokat, még szorosabbá alakítani, bővíteni a pedagógusokkal a kapcsolatot

– A könyvtár bemutatása 360°-os, illetve 3D-s fotók segítségével

– Felhasználó központú, korszerű, minőségi szolgáltatások

– Olvasást ösztönző projektek létrehozása (pl. „A hónap olvasói” – „leg”-ek jutalmazása – legtöbbször, legtöbbet kölcsönző)

– Mobilaplikációk létrehozása

– Podcastek ajánlása

– Könyvklubok működése

– Online vetélkedők

– Helytörténeti vetélkedők szervezése diákok és felnőttek részére

– Szoros együttműködés, rendezvényidőpont-egyeztetés más kulturális intézményekkel, az ütközés elkerülése céljából

– Esetenként közös, illetve azonos tematikájú, egymáshoz kapcsolódó rendezvények szervezése (élménylánc) más kulturális intézményekkel

4.1.3. Szolgáltatások, elektronikus szolgáltatások, integrált rendszer fejlesztése, online tájékoztatás

A világban elsődleges erőforrás lett az információ. A közgyűjtemények nemcsak a kulturális örökség megőrzői, hanem a kulturális örökség első számú, autentikus forrásértékű megosztóivá válnak. A kulturális értékek megismerésére inspirálnak, együttműködőek, lehetőséget adnak a szemantikus web-en új, online szolgáltatások létrehozásával azok elérésére, a kulturális tartalmak és értékek közvetítése érdekében. Kétirányú tudásközvetítést végeznek, körültekintően figyelve a használókra az előírások betartásával.

A szolgáltatások fejlesztése, a feltárt olvasói igényekhez való igazítása modern technikai eszközökkel folyamatos feladat ebben a rendkívül gyorsan változó világban. Az online tér által biztosított távhasználatnak köszönhetően megvalósul a 24 órás használat. 2016 óta ingyenes Wi-Fi használatot nyújtunk olvasóinknak. A szkennelés szolgáltatását akadálymentesítettük, az informatikai részleg helyett az olvasószolgálatnál lehet igénybe venni.

Tevékenységek:

– Felmért olvasói igények alapján a jelenlegi szolgáltatási rendszer optimalizálása, új szolgáltatások bevezetése (pl. színes nyomtató és fénymásoló)

– Az időkorlátozás nélküli, akadálymentes 24 órás könyvtári szolgáltatások bővítése

– A távhasználathoz kapcsolódó szolgáltatások népszerűsítése (kérőlap, előjegyzés, foglalás, hosszabbítás, előbeiratkozás, e-mailes határidőlejárat-előjelzés)

– Arcanum adatbázis előfizetése, felhasználása a tájékoztatásban, dokumentumszolgáltatásban, s az olvasók is böngészhetik az internetszolgáltatás keretein belül

– Az integrált rendszer korszerűsítése

– Új, modernebb, okoseszközön megjeleníthető, a város honlapjával kompatibilis honlap készítése, a lakosság információs igényeit kiszolgáló felület létrehozása

– Tartalomszolgáltatás, aktuális információk, rendezvények meghívói, sajtómegjelenések megjelenítése

– Közösségi médiafelületeken megjelenés, facebookon az aktuális információk mellett a rendezvények plakátjainak felkerülése

– A könyvtár korábbi rendezvényeiről készült felvételek honlapján, illetve a YouTube-on való megtekinthetősége (amennyiben a meghívott előadó, író, zenész stb. hozzájárult), akár vágott változatban

– Rendezvények technikai eszközigényének kielégítése

– Technikai eszközök beépítése a gyermekfoglalkozásokba (pl. tabletek)

– Országos, nemzetközi, nyilvános és könyvtári adatbázisokhoz hozzáférés biztosítása

– Ingyenes Wi-Fi használat biztosításának fenntartása

– Aktív közönségkapcsolat (pl. facebook)

– Címlisták folyamatos karbantartása, bővítése az adatvédelmi előírásoknak megfelelően

– Hírlevél indítása

– Online pénztárgép

– Online fizetési lehetőség

– Pályázati lehetőségek keresése, kihasználása

– Digitális Jólét Program Pontként működés

4.1.4. Digitalizálás

Napjaink könyvtári trendjeinek még mindig egyik legizgalmasabb színfoltja a digitalizálás. Nemcsak állományvédelmi szempontból nélkülözhetetlen, hanem az elektronikus dokumentumok iránti egyre fokozódó kereslet miatt. A digitalizálás segít megoldani az állomány védelmének problémáját, mely várhatóan új használói csoportokat eredményez, az interneten történő tartalommegosztással segíti az információ mindenkihez és mindenkor való hozzáférésének lehetőségét, ezáltal szerepet vállal a hátrányos helyzetben lévő, könyvtárral kevésbé ellátott területek lakosságának felzárkóztatásában, információhoz való ellátásában, és nem utolsósorban a forráshiányos finanszírozással küszködő könyvtárak számára költséghatékony alternatívát kínál. Sajnos, a digitalizálás bizonyos tekintetben korlátokba ütközik, mivel a szerzői jogok – DRM rendszer hiányában – megakadályozzák a hozzáférhetővé tételt, illetve belső hálózaton megjelenésre szűkítik.

Tevékenységek:

– A digitális archívum bővítése – többek között a digitalizált, MaNDA-ba feltöltött, régi, helyi sajtótermékek évfolyamainak növelésével, a könyvtár régebbi, illetve leendő saját kiadványainak közzétételével; egyéb helytörténeti tárgyú kötetekkel

– A szükséges technikai feltételek megteremtése

– A dokumentumok szelektálása, prioritási sorrend felállítása (helyismereti dokumentumok)

– Integrált hálózat létrehozása, amin a dokumentumokat a törvényeknek megfelelően közzé lehet tenni

– Humánerőforrás biztosítása, továbbképzés a kollégák számára

– Digitalizálási pályázatokon, projekteken való részvétel

– A Digitalizációs Stratégia lehetőségeinek kiaknázása (DJP Pont)

– A honlap felületének átalakítása, aktuális információk felhelyezése, gyűjteménylisták, hasznos helyek aktualizálása

4.1.5. Kapcsolat a helyi kulturális és oktatási intézményekkel

Kiemelten fontos terület a kulturális és oktatási intézményekkel való folyamatos kapcsolat, amely hatékonyan segíti a könyvtárhasználati szokások elmélyülését. Mivel a könyvtárak az évek során szinte összeforrtak a kulturális, művelődési tevékenységekkel, ezért elengedhetetlen e területek támogatása. Nemcsak az új felhasználók megszerzésének szempontjából, hanem a könyvtári PR terjesztése miatt is szükséges ez a fajta együttműködés. Mivel Keszthely iskolaváros, hat általános iskolával, öt középiskolával, valamint egy egyetemmel rendelkezik, nem beszélve az óvodákról, a számtalan kulturális intézményről, civil szervezetekről. Ez remek lehetőséget kínál a könyvtár számára. Az országos trendeknek megfelelően folyik a közös munka, ezt bizonyítja néhány projekt (pl. TÁMOP pályázatok), rendezvény is. A fenntartóval, az iskolákkal, a kulturális intézményekkel, számos civil szervezettel jó kapcsolatot ápolunk, többször kerül sor közös rendezvényre. Egyesületeknek, kisközösségeknek ezen kívül teret is biztosítunk.

Tevékenységek:

– Civil szervezetek támogatása, meglévő kapcsolatok bővítése, újak létrehozása

– Közös projektek, rendezvények szervezése, városi rendezvényeken való megjelenés

– Olvasók toborzása az iskolákból, művelődési központból

– A könyvtár megjelenése, képviselete a szervezetek saját rendezvényein

– A városi rendezvényeken való aktív részvétel

– A könyvtárosok mint magánszemélyek aktív részvétele civil kezdeményezésekben, szervezetekben

– A külföldi szakmai kapcsolatra építve nemzetközi – magyar–lengyel – szakmai konferencia szervezése, a helyi intézmények (művelődési központ, múzeum, egyetem) bevonásával

4.1.6. Kollégák felkészültsége, nyelvismerete

Továbbra is szükséges a könyvtárosok egyéni és szakmai fejlődésének támogatása, elkötelezettségük növelése, képzéseken, továbbképzéseken részvételük lehetővé tétele. Elengedhetetlen az angol nyelv alapos ismerete, valamint egyéb nyelvek legalább alapfokú ismerete. A könyvtár munkatársai nem minden esetben rendelkeznek megfelelő szintű nyelvismerettel, ami nélkülözhetetlen lenne az információkeresési folyamatokban is. A könyvtártudomány szaknyelve az angol, nem beszélve a nagy, nemzetközi, tudományos adatbázisokról, amelyek használata lehetetlenné válik a nyelvismeret hiányában.

Mivel Keszthely turisztikai szempontból kiemelt jelentőségű és főként a német anyanyelvű turisták által látogatott (és a német turistáknak sem mindegyike beszél angolul), ezért a német nyelv ismeretére is nagy szükség van: a könyvtárba érkező idegenek legalább alapszintű tájékoztatása turisztikai szempontból is fontos.

Tevékenységek:

– A dolgozók számára a tanulás lehetőségének biztosítása

– A kollégák motiválása a leterheltség melletti önképzésre

– Új munkatársak felvételekor a hiányzó szakterületek figyelembevétele

– Továbbképzési terv készítése

– Az oktatási intézményekkel kialakított jó kapcsolat következtében, a könyvtárosok nyelvoktatásának megszervezése az iskolák nyelvtanáraival együttműködve

– Szorosabbra kell fűzni a kapcsolatot a keszthelyi Tourinform irodával

4.1.7. Turizmus

Keszthely jelentős turisztikai központ, a Balaton fővárosa, nagyon fontos a könyvtár megjelenése a turisztikai életben is. A városba érkező, többségében német anyanyelvű vendégeknek szüksége van a gyors információszerzésre a környékről, a várossal kapcsolatban. Mivel elengedhetetlen az idegen nyelvek ismerete (lásd előző pont), szükséges a könyvtárosok

precíz, gondos felkészülése. A könyvtár szerepet vállalhat a magyar kultúra terjesztésében is, valamint kielégítheti a látogatók szórakozással kapcsolatos igényeit is.

Tevékenységek:

– Német nyelvű, elsősorban szórakoztató irodalom választékának bővítése

– A könyvtárosok idegennyelv-ismeretének fejlesztése

– Turisztikai ismeretek alapfokú elsajátítása

– Közhasznú információk szolgáltatása egy külön iroda keretein belül a nyári szezonban

– Rendezvények szervezése

– Helytörténeti ismeretanyagok turisták részére (pl. „Kesztelyi kalandok” helytörténeti vetélkedő)

– Brossúrák, szóróanyagok készítése

– A strandkönyvtár szolgáltatásainak és infrastrukturális helyzetének javítása, további fejlesztése

– Együttműködés a helyi vendéglátó egységekkel, letéti állományok kihelyezése céljából (hotelkönyvtárak megszervezése, nemcsak német nyelven)

– A Kulturális Kerekasztal tevékenységében részt vétellel a városi kulturális intézményeivel összehangoljuk rendezvényeinket, melyek közös felületen jelennek meg, 2023-ban az Európa Kulturális Fővárosa Veszprém–Balaton régió projektben könyvtárunk is megjelenik rendezvényeivel, kihasználjuk az EKF nyújtotta pályázati forrásokat

4.1.8. Technikai fejlesztés

Bár a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár jelenleg megfelelő technikai infrastruktúrával rendelkezik, kiemelkedő feladata lesz az elkövetkezendő időben, hogy lépést tartson a jövő változásaival és az újdonságokat adaptálja a könyvtárba. A számítástechnikai eszközök ugyanis nagyon gyorsan amortizálódnak és hamar elveszítik naprakészségüket, aktualitásukat. Egy modern közkönyvtár manapság már létezni sem tud az informatika kínálta lehetőségek nélkül, a fiatalokat is leginkább az interneten nyújtandó szolgáltatásokkal tudja becsábítani a könyvtárba, nem is beszélve a könyvtári munkafolyamatok technikához való kötöttségéről. Tehát a fejlesztés egy alap-, ámde kulcsfontosságú feladat a könyvtárak életében. A keszthelyi Fejér György Városi Könyvtárnak az anyagi nehézségek mellett meg kell oldania a terület folyamatos finanszírozásának lehetőségét.

Tevékenységek:

– A géppark folyamatos bővítése, karbantartása

– Szoftverek folyamatos frissítése, szűrőprogramok egyes tartalmak ellen gyermek- és felnőtt könyvtárban egyaránt

– Anyagi forrásokért vagy eszközökért pályázatok írása

– Folyamatos szakmai és felhasználói képzés

– Az újdonságok adaptálása

– Korszerű, internetes szolgáltatások kidolgozása és népszerűsítése

– A jövő folyamatos szem előtt tartása, innovatív gondolkodás

4.1.9. Környezettudatos működés, környezettudatos nevelés, zöld könyvtár

A könyvtár dolgozói elkötelezettek a zöld szemlélet iránt. Törekszünk – a környezetvédelmi szempontoknak egyre jobban megfelelve – a környezettudatos működésre.

A könyvtár energiatakarékos üzemeltetéssel, környezetbarát termékek használatával, az irodai hulladékok szelektív gyűjtésével, az elektromos és elektronikai hulladékok megfelelő kezelésével járul hozzá a környezetvédelemhez. Az öko-szemlélet terjesztése, a helyi és a környék természeti környezete minél jobb megismertetése céljából 2010-től Zöld Zala címmel minden évben általános iskolai tanulók részére 2-3 fordulós vetélkedőt szervezünk, melynek fő támogatói többek között Zala megyei Közgyűlés, Keszthely Város Önkormányzata, a Bakonyerdő Zrt., illetve TÁMOP pályázat keretében az Európai Unió és a Magyar Állam voltak. 2011-ben az intézmény kiérdemelte a „Kerékpárosbarát munkahely 2011" címet. Jelenleg a kerékpárral érkezők számára régi és elavult tároló áll rendelkezésre, tervezzük új kerékpártároló beszerzését, illetve kiépítését. A fenntartó önkormányzat pályázata (KEOP-4.10.0./A/12) segítségével készült el az intézmény napelemes rendszerének kiépítése.

A könyvtár parkoló mellett, a belváros szívében működve olvasóudvarán zöld környezetet alakított ki. Az új szárny megépülte után civil szervezet segítségével helyreállította a zöld környezetet: füvesítés, virágosítás, bokrok és fa ültetése történt. A parkosítással nem csak esztétikus, rekreációs zöld környezetet hozott létre, hanem hozzá kíván járulni a kibocsátott széndioxid csökkenéséhez is.

Tevékenységek:

– Környezettudatos működés egyre bővülő körben

– Környezetvédelmi előadások, programok, családi napok szervezése a nevelési-oktatási intézményekkel közösen, így kapcsolódva a környezettudatos iskolai neveléshez

– A Zöld Zala vetélkedő folytatása az általános és középiskolai korosztály minél szélesebb körű bevonásával

– Aktív részvétel országos és városi környezetvédelmi programokban (pl. Te szedd!)

– A meglévő civil kapcsolatok (NABE, Keszthelyi Környezetvédő Egyesület) erősítése, továbbiak létesítése

– Új, fedett kerékpártároló létesítésével ösztönzés a kerékpáros közlekedésre

– Szelektív hulladékgyűjtés folytatása, olvasói terekre kiterjesztése

– Szelektív hulladék újrahasznosítása (pl. kézműves-foglalkozás)

– A „zöld" szakirodalmi állomány folyamatos bővítése

– Zöld Könyvtár cím megpályázása, elnyerése

4.1.10. Épületkarbantartás, világítás

Sajnálatos tény, hogy a könyvtár főépületében vízszigetelési, vízelvezetési problémák az egyik belső fal nagymérvű vizesedését okozták a polcrendszer mögött, valamint a világítás elégtelensége. Mivel könyvtárunk épülete önkormányzati tulajdon, ezért az utóbbi évek gazdasági helyzete ezt nem tette lehetővé.

Tevékenységek:

– A vízszigetelési, vízelvezetési probléma mielőbbi megoldása

– A villanyvilágítás optimalizálása

4.2. Egyéb célok

Egyéb céljaink egyforma prioritást élveznek.

4.2.1. Állománykarbantartás

A korszerű, használható állomány érdekében, de a helyszűke miatt is, hogy el tudjuk helyezni az új beszerzéseket, szükség van az állomány folyamatos, szakszerű selejtezésére, az elavult, nagyon sérült, kötészetre nem érdemes dokumentumok selejtezését időszakonként el kell végeznünk.

Tevékenységek:

– Tudatos, átgondolt állományapasztás, a kölcsönzések száma, a helytörténeti vonatkozás, az irodalmi, illetve szakmai érték szem előtt tartásával

– Folyóiratok esetében az állományapasztásnál figyelembe kell venni, mely folyóiratok érhetők el digitálisan

4.2.2. Állománygyarapítás az egyéni igények szem előtt tartásával, illetve az élethosszig tartó tanulás elősegítésére koncentrálva

Állományunk alakításában törekszünk a piaci változásokat, a tendenciákat és az egyéni igényeket is követni.

Tevékenységek:

– a piacközpontúság, fogyasztói igények és az árak emelkedése kedvezőtlenül hathatnak az állománygyarapításra, háttérbe szorulhat a minőség, ami lehetőség szerint elkerülendő

– az értelmiségi réteg alapjában véve könyvtárhasználó, de emellett nagyon fontos az állomány alakításánál arra törekedni, hogy minden társadalmi rétegbe és korosztályba tartozó olvasó megtalálhassa az érdeklődésének megfelelő és a kikapcsolódását segítő olvasmányát, audiovizuális dokumentumát, olyan arányban és formában, hogy az a minőség rovására ne mehessen, az értékközvetítő szerep mindenki számára megtartva és biztosítva legyen. Az állomány segítse azokat a rétegeket is a könyvtárba vonzani, akik kevésbé veszik igénybe a szolgáltatásokat

– a gyermek, az ismeretterjesztő és szórakoztató folyóiratok olvasói igényeket és a használatot követő beszerzése

– a helyismereti dokumentumok teljes körű beszerzésére törekvés

– A könyvtár fontos tényezője a gyűjtött, illetve szolgáltatott dokumentum. Törekedni kell továbbra is, hogy állománya a gyűjtőköri szabályzata alapján gyarapodjon, emellett szem előtt tartva a trendeket, az olvasói ízlések és igények változását úgy a szép-, mint a szakirodalom viszonylatában.

Változó, a tudományterületüken állandóan fejlődő, új ismeretekkel bővülő világunkban, és nem utolsó sorban a társadalmi-gazdasági változások miatt szükséges munkahelyváltás, szakmamódosítások, illetve átképzések miatt az iskolarendszeren kívüli önképzés elősegítésére a könyvtár a legalkalmasabb, hiszen a pályamódosításra kényszerülők általában nem rendelkeznek a szükséges információkat rejtő dokumentumok megvásárlására elégséges anyagi fedezettel.

Tevékenységek:

– A könyvtár olvasóinak egyéni igényét minél jobban figyelembe venni az állománygyarapításnál

– Törekedni kell a mind szélesebb körű szakmai tudásanyag beszerzésére, új tudományterületekről, ismeretterületekről szóló dokumentumok gyűjtésére

4.2.3. Állományfeltárás

Törekedni kell a könyvtári állomány mind teljesebb hozzáférhetőségére, kutathatóságára, illetve felhasználhatóságára, ezt a célt az online katalógus mellett leginkább az állomány minél részletesebb feltárásával érhetjük el. E már korábban megkezdett munkát a régebbi dokumentumok esetében retrospektíven, az újonnan beszerzetteknél folyamatosan végezzük.

Tevékenységek:

– A helyismereti gyűjtemény dokumentumainak analitikus feltárása, tárgyszavazása

– A sajtó helyismereti vonatkozású cikkeinek, szépirodalmi műveinek felvitele a katalógusba

– Antológiák helyismereti vonatkozású műveinek analitikus feltárása

– Gyűjteményes munkák (drámakötetek) analitikus feltárása

4.2.4. Könyvkiadás

A könyvtár elkötelezett a helyismeret iránt, gazdag helyismereti gyűjteménnyel őrzi a város és környéke, Zala megye és a Balaton múltját, helyi szerzők műveit. Ő maga is segíti helyismereti tárgyú kötetek megszületését, saját kiadású köteteket ad ki, ezzel maradandó értékeket hoz létre.

Tevékenységek:

– Külső alkotók munkájának segítése (szerkesztés, lektorálás)

– Új, feltáratlan helyismereti tematikák kikutatása, meghatározása

– Kutatómunka: források keresése, anyaggyűjtés

– A könyv megírása (alkotási folyamat)

– Anyagi forrás keresése, megszerzése a kiadásra (pl. fenntartó, pályázatok, mecénások)

– Könyvkiadás

– Korábban kiadott kötetekhez folyamatos anyaggyűjtés – egy tervezett, majdani bővített kiadáshoz

4.2.5. Települési ellátás (KSZR)

A Könyvtári Szolgáltató Rendszer keretében ellátott kistelepülések könyvtáraiban az állomány retrospektív felvitele a TextLib Integrált Könyvtári Rendszerbe már megtörtént, az új beszerzések felvitel folyamatosan történik. Számos kistelepülésen már TextLib rendszerrel folyik a kölcsönzés. A megfelelő állománygyarapítással, a könyvtárközi kölcsönzés lehetőségével, színes rendezvénykínálattal a kulturális hátrány enyhítése történik.

Tevékenységek:

– A TextLib rendszerrel történő kölcsönzés bevezetése azokban a kistelepülési könyvtárban, ahol még nem így folyik szolgáltatás

– Szakmai képzés települési könyvtárosok számára: TextLib-tanfolyam, illetve alapfokú könyvtáros tanfolyam

– Kulturális étlap

– Folyamatos eszközbeszerzés a változó felhasználói igények figyelembevételével

4.2.6. A digitális kompetencia fejlesztése és az információs műveltség segítése

Bár napjaink része az internet, még nem mindenki használja, vagy nem eléggé használja ki lehetőségeit, a könyvtárnak is segítenie szükséges a digitális írástudás terjesztését, az internet lehetőségeinek minél teljesebb körű megismertetését minél szélesebb körben.

Tevékenységek:

– Hozzáférést biztosítani a digitális közigazgatás szolgáltatásaihoz

– A digitális írástudást segítő programok, tanfolyamok különböző életkorú és társadalmi csoportok részére (használóképzés: számítógépes és internetes tanfolyam, kibővítve okoseszköz-használattal)

– Iskolán kívüli oktató-nevelő munka

– Az egész életen át való tanulás támogatása

– Könyvtárhasználati órákat, könyvtári foglalkozások informatikai eszközökkel való lebonyolítása

– A munkatársak informatikai képzése, továbbképzése

4.2.7. A könyvtár mint közösségi tér

A könyvtár az információnyújtáson, értékközvetítésen túl közösségi tér is. A könyvtár kielégít társadalmi szükségleteket. Erősödik a közösségi funkció, ehhez új szolgáltatások bevezetése, illetve a régiek erősítése, inspirációk nyújtása szükséges, megfelelő, azaz vonzó, barátságos, kényelmes bútorokkal berendezett rekreációs tér biztosításával.

Tevékenységek:

– Multifunkciós, multikulturális könyvtár

– A használói igények kielégítése

– Kapcsolatépítés

– Szerepvállalás a társadalmi kohézió erősítésében

– A közösségi kommunikáció segítése

– Partnerekkel közösen szervezett programok

– Olvasók bevonása a közösségi tevékenységekbe

– Találkozóhely biztosítása

– Élmény nyújtása

– Helyi művészek részére megmutatkozási lehetőség nyújtása (pl. író-olvasó találkozó, kiállítás, koncert)

– Közösségi szolgáltatások nyújtása

– Kreatív foglalkozások

– Előadások célközönségnek, illetve csoportok, rétegek közelebb hozása céljából

– Spontán közösségek kialakulásának elősegítése

– Online közösség (facebook és instagram oldal folyamatos, aktív üzemeltetése)

4.2.8. Minőségbiztosítás

Célunk minőségi szolgálatások biztosítása az olvasók, látogatók részére. Ennek érdekében törekszünk a folyamatos minőségirányítási tevékenységre, a minőségbiztosítás előírásainak betartására, a Minősített Könyvtár cím újbóli elnyerésére.

Tevékenységek:

– A könyvtár minőségirányítási rendszerének megerősítése és folyamatos fejlesztése

– Új kollégák megismertetése a minőségbiztosítás rendszerével

– Szabályzatok évenkénti felülvizsgálata, aktualizálása

– Magas színvonalú könyvtári szolgáltatások biztosítása

– A belső információs rendszer bővítése

– Hagyományos és on-line kérdőívek készítése a használók elégedettségének, szükségleteinek mérésére

– A változásokra rugalmas, gyors reagálás, a trendek követése

– Teljesítménymérés, statisztikák elemzése

– A PDCA-elv következetes alkalmazása a szervezet működésébe

– A kommunikációs csatornák kibővítése, fejlesztése

– Pályázat benyújtása a Minősített Könyvtár cím újbóli elnyerésére

5. Összegzés

„*Úgy érezzük, hogy amit teszünk, csak egy csepp a tengerben.*
Anélkül a csepp nélkül azonban sekélyebb volna a tenger.”
(Teréz anya)

A keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár erősségeire építve, a változó külső tényezőkhöz alkalmazkodva a következő öt évben is arra törekszik, hogy egy helyi és környékbeli információs, a tanulást, művelődést és szabadidő eltöltését támogató stabil kulturális központként, valamint elsősorban hagyományos, de a felhasználói igényekhez és a kor digitális fejlődéséhez igazodva, virtuális közösségi térként is működhessen. A belső gyengeségeit feltérképezi, és a lehetséges támogatások, források, eszközök segítségével fokozatosan törekszik azok csökkentésére, megoldására. Összehangoltan együttműködik a város fenntartójával, oktatási és kulturális intézményeivel, érték megőrző és közvetítő szerepével pedig hozzájárul a város és környéke kulturális és szellemi életéhez, fejlődéséhez.